

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ:

Άσκηση Επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού

Οι σπουδάστριες:

ΚΑΨΙΩΧΑ ΜΑΡΙΑ
ΓΛΑΝΤΖΙΝΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Επόπτης Καθηγητής

κ. Χ. ΝΤΕΜΠΡΗΣ

ΠΑΤΡΑ 1998

Τ. Ε. Π. Ο. Τ. Π. Α. Σ.
Ε. Ι. Β. - Ε. Η. Κ. Η.

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 2800

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτής της πτυχιακής εργασίας και ιδιαίτερα τον καθηγητή μας κ. Χ. Ντεμίρη για τη συμπαράστασή του και τις οδηγίες του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ	3
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
2. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	5
3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	6
4. ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	9
5. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	10
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	14
1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	15
2. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟΥ (Σύμφωνα με το Ν. 2515/1997 του άρθρου 1 παρ. 3)	19
3. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ Ν. 2515/1997	24
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ	27
1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ	28
2. ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	30
3. ΤΟ ΔΕΘΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ	37
4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΕΕ	42
5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΕΕ	46
6. ΤΟ Νο 340/1998 ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΕΣ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΕΣ	58
7. ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ Π.Δ.	78
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	83

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο σύγχρονος Ελεύθερος Επαγγελματίας Λογιστής-Φοροτεχνικός ασκεί ουσιαστικό ρόλο στην οικονομική ζωή μιας χώρας. Η πρώτη και βασική δουλειά του Λογιστή είναι η λογιστική εργασία, δηλαδή η ανάλυση των οικονομικών πράξεων και η διατύπωση των κατάλληλων λογιστικών εγγραφών. Ο σύγχρονος Λογιστής σήμερα είναι ένας τεχνοκράτης που κατέχει γνώσεις πολλών ταυτόχρονα επιστημών. Είναι κοστολόγος, ελεγκτής, χειριστής μηχανολογιστικών προγραμμάτων και οικονομικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Είναι ακόμα αυτός που αντιμετωπίζει τα εργασιακά θέματα, τα οποία είναι όλα τους στην πραγματικότητα οικονομικά λογιστικά.

Εκτός, όμως, από τα εξειδικευμένα προβλήματα της εργασίας του έρχεται αντιμέτωπος και με μια σωρεία προβλημάτων που προέρχονται από εξωτερικούς παράγοντες όπως είναι το Κράτος, η μεγάλη γραφειοκρατία, καθώς και οι αιφνιδιαστικές φορολογικές μεταβολές που τον βγάζουν έξω από το πρόγραμμα της δουλειάς του και τον δυσκολεύουν να φανεί συνεπής στις υποχρεώσεις του.

2. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Λογιστική είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη συστηματική συλλογή και παροχή κοινωνιοοικονομικών πληροφοριών, οι οποίες προέρχονται από τους οικονομικούς οργανισμούς και είναι απαραίτητες για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων.

Η Λογιστική αποτελεί σύστημα γνώσεων μέσα στα πλαίσια των οικονομικών, νομικών και κοινωνικών κανόνων με γενικά παραδεκτές βασικές αρχές και μεθόδους επισημάνσεως, αναλύσεως, καταγραφής ή υπολογισμού, παρακολουθήσεως και παρουσιάσεως λογιστικών πληροφοριών.

Οι λογιστικές πληροφορίες αποτελούν το θεμέλιο του οικονομικού λογισμού και επιτρέπουν σε αυτούς που τις χρησιμοποιούν να προβαίνουν σε διαπιστώσεις, κρίσεις και αποφάσεις τόσο για την ιδιωτική όσο και την κοινωνική - οικονομική πολιτική γιατί με αυτές συνδέονται η μικροοικονομία με την μακροοικονομία.

3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Το πρώτο σχετικό με τη Λογιστική, στοιχείο εμφανίζεται το 3000 π.Χ. περίπου στο χάρτη του Χαμουραπί, βασιλιά της Βαβυλωνίας και αναφέρεται στην καταμέτρηση των αγαθών που παράγονται και καταναλώνονται . Ακόμη, στοιχεία γύρω από τη Λογιστική έχουν αποκαλυφθεί στην Ιουδαία, τη Νότια Αμερική, την Αίγυπτο και σε άλλες χώρες και αναφέρονταν βασικά στη διαχείριση της περιουσίας των κρατών, των ναών και των βασιλιάδων.

Στην αρχαία Αθήνα, υπάρχουν ενδείξεις ότι είχαν δεσπιστεί λογαριασμοί για να παρακολουθούνται οι διαχειριστές του Δημοσίου Χρήματος.

Αργότερα, οι Ρωμαίοι έμποροι χρησιμοποιούσαν ένα βιβλίο Ταμείου, που αποτελούσε τη βάση για τις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Η Λογιστική άρχισε να ακμάζει τις Φλαμανδικές και Ιταλικές πόλεις το 13^ο και 14^ο αιώνα, ως μέσο παρακολουθήσεως των εμπορικών συναλλαγών. Το 1494 ο Φραγκισκανός μοναχός Luca Paciolo στο βιβλίο: «Summa de Arithmetica Geometria Proportioni e Proportionalita», που δημοσιεύτηκε στη Βενετία, περιγράφει τους πρώτους διγραφικούς λογιστικούς κανόνες.

Η Λογιστική έγινε αναγκαιότητα εξαιτίας της Βιομηχανικής Επανάστασης το 19^ο αιώνα, κατά τον οποίο άρχισε να διδάσκεται συστηματικά.

Στη συνέχεια, η αλματώδης ανάπτυξη των Οικονομικών Οργανισμών συνέτεινε στην έρευνα σε θέματα Λογιστικής και στην παρακολούθηση με αυτή, όχι μόνο των μετρητών και δοσοληγιών, αλλά και της περιουσίας και των οικονομικών αποτελεσμάτων.

Τα τελευταία χρόνια η Λογιστική παρουσίασε θεαματικές εξελίξεις, οι οποίες αναμένονται θεαματικότερες στα επόμενα χρόνια.

Γενικά η Λογιστική έχει πάρει μέχρι σήμερα τις εξής μορφές:

α) Της Διαχειριστικής Λογιστικής, με την οποία οι διαχειριστές του πλούτου των κρατών, βασιλιάδων, ναών, κτλ. παρακολουθούσαν τον πλούτο τους και έδιναν λογαριασμό για τη διαχείριση τους και

β) Της Οικονομικής Λογιστικής, η οποία είναι η βάση της Λογιστικής Επιστήμης.

Στα πλαίσια της Λογιστικής αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια οι ακόλουθοι κλάδοι:

1. Η Διοικητική Λογιστική, που ασχολείται με τη μελέτη και αξιοποίηση των στοιχείων που παρέχει η λογιστική με τις διάφορες λογιστικές καταστάσεις, τόσο για την ορθολογική δράση του οικονομικού οργανισμού, όσο και για την πληροφόρηση των προσώπων που ενδιαφέρονται για αυτόν (οι τράπεζες, το Δημόσιο, το προσωπικό του οικονομικού οργανισμού, οι προμηθευτές, οι δανειστές, οι πελάτες κτλ.)

2. Η Λογιστική της Κοινωνικής Ευθύνης και του Ανθρώπινου Παράγοντα που είναι έργο της τελευταίας δεκαετίας και επιδιώκει να αποδώσει τη δέση του οικονομικού οργανισμού στο κοινωνικό του περιβάλλον πχ. απόβλητα, μόλυνση του περιβάλλοντος, όπως και τη μέτρηση της σημασίας του ανθρώπινου παράγοντα στην εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων του.

4. ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Σ' ένα γενικό επίπεδο η Λογιστική αποσκοπεί στην παροχή πληροφοριών για:

- α) Την μείωση της αβεβαιότητας στη λήψη αποφάσεων.
- β) Την διαπίστωση των κρίσιμων περιοχών αποφάσεων και τον προσδιορισμό των στόχων και σκοπών.
- γ) Την αποτελεσματική διαχείριση και έλεγχο των ανθρώπινων και υλικών πόρων.
- δ) Την διατήρηση κοινωνικών ελέγχων και λειτουργιών.

Ειδικότεροι σκοποί της Γενικής Χρηματοοικονομικής Λογιστικής είναι:

- α) Ο προσδιορισμός της οικονομικής-περιουσιακής κατάστασης της επιχείρησης.
- β) Η ενημερότητα των στοιχείων, με την παρακολούθηση των διαφόρων μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από τη συνεχή δράση των οικονομικών μονάδων.
- γ) Ο προσδιορισμός του οικονομικού αποτελέσματος που προκύπτει από την οικονομική δράση μιας επιχείρησης σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο.
- δ) Ο διαχειριστικός και οικονομικός έλεγχος.

5. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Η Ελληνική Νομοθεσία βράδυνε αρκετά την αναγνώριση της Λογιστικής. Θέματα της κάλυπτε στοιχειωδώς ο Εμπορικός Νόμος. Πρόσδος σημειώθηκε με τους Νόμους 602/1915 «Περί Συνεταιρισμών» και 2190/1920 «Περί Ειδικών Διατάξεων περί Ανωνύμων Εταιριών».

Το 1948 για πρώτη φορά καθιερώθηκε με το ΝΔ 578/1948 «Περί τήρησης Λογιστικών Βιβλίων, πέρα από τους Συνεταιρισμούς και τις ΑΕ.

Την ίδια χρονιά ίσχυσε και ο Α.Ν. 810/1948 « Περί συγκεντρώσεως Φορολογικών Στοιχείων». Οι διατάξεις αυτές κωδικοποιήθηκαν με το ΒΔ της 7-7-1952 και τροποποιήθηκαν με το ΒΔ της 27-4-1956 που ίσχυσε μέχρι το έτος 1968.

Χάρη στις υποχρεωτικές αυτές διατάξεις για την τήρηση των βιβλίων, εξανάγκασε τους Έλληνες επιτηδευματίες να αποχωριστούν από το πατροπαράδοτο «μπακαλοτέφτερο», να προχωρήσουν στην τήρηση λογιστικών βιβλίων και στη συνέχεια, αφού αντιλήφθηκαν την ωφέλεια της λογιστικής οργάνωσης να κάνουν δαυμαστά άλματα περνώντας στη μηχανοργάνωση των λογιστηρίων τους.

Με τον ΚΒΣ (Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων), ΠΔ 186/1992, ορίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των επιτηδευματιών, αναφορικά με την τήρηση και έκδοση των φορολογικών βιβλίων και στοιχείων, αντίστοιχα.

Ο επιτηδευματίας είναι υποχρεωμένος να τηρεί λογιστικά βιβλία, να εκδίδει, παρέχει, ζητά, λαμβάνει, αποβάλλει και διαφυλάσσει τα βιβλία, τα στοιχεία, τις καταστάσεις και κάθε άλλο μέσο σχετικό με την τήρηση βιβλίων και την έκδοση στοιχείων που ορίζονται από τον ΚΒΣ.

Το Δημόσιο δεν υποχρεούνται στην τήρηση των βιβλίων που προβλέπεται από τον ΚΒΣ, αλλά μόνο στην έκδοση, υποβολή και διαφύλαξη των στοιχείων. Τηρεί τα βιβλία σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού.

Μερικές ή ολικές απαλλαγές, με ορισμένες προϋποθέσεις προβλέπονται για τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, τις ξένες αποστολές, τους διεθνείς οργανισμούς, τους αγρότες (γεωργοί, κτηνοτρόφοι, αμπελουργοί κτλ.) και τους μικροεπιτηδευματίες.

Η μη εφαρμογή ή η πλημελής εφαρμογή των διατάξεων του ΚΒΣ, συνεπάγεται σοβαρές διοικητικές, αστικές και ποινικές κυρώσεις.

Ειδικότερα όσον αφορά την φορολογία κλπ. της Λογιστικής.

Το έτος 1980 έγινε το τεράστιο άλμα με την εισαγωγή του δεσμού στην Ελλάδα του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου που δεσπίστηκε με το άρθρο 47,48 και 49 του Ν. 1041/1980.

Στις 15-12-1980 στο 283/Τ.Α. Φ.Ε.Κ δημοσιεύτηκε το Π.Δ. 1123 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου. Η ημερομηνία ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του διατάγματος προβλέπεται ότι θα είναι η 1-1-1982.

Στο Γ.Λ.Σ. προβλέπονταν ότι τα έννομα αποτελέσματα επέρχονται, εφόσον η εφαρμογή αυτή γνωστοποιηθεί με το έγγραφο στο Υπουργείο Εμπορίου και στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή στη Δ.Ο.Υ. της έδρας της Οικονομικής Μονάδας. Η γνωστοποίηση αυτή περιλαμβάνει τα στοιχεία της Οικονομικής Μονάδας (επωνυμία, έδρα, διεύθυνση), την ημερομηνία ενάρξεως της εφαρμογής του ΓΛΣ και τα μέρη ή τα κεφάλαια του που εφαρμόζονται.

Το ΓΛΣ με το Σχέδιο των Λογαριασμών, το Προσάρτημα του Ισολογισμού και των λογιστικών όρων κτλ. που έχουν επιλέξει με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια εξυπηρετεί σε σημαντική έκταση τους σύγχρονους σκοπούς της Λογιστικής.

Ακόμη η εναρμόνιση της Λογιστικής με τη Λογιστική των χωρών της ΕΟΚ, που έγινε με το ΓΛΣ και τα Κλαδικά Λογιστικά Σχέδια των Ασφαλιστικών και Τραπεζικών Επιχειρήσεων, σύμφωνα με την 4^η Κατευθυντήρια Οδηγία της ΕΟΚ, καθώς και η παράθεση ομοειδών λογιστικών πληροφοριών, θα συντελέσουν στην προώθηση ερευνών και μελετών. Οι πληροφορίες που θα προκύψουν θα στηρίζονται σε σταθερές και με επιστημονικό τρόπο επιλεγμένες βάσεις για τη λήψη κοινωνικοοικονομικών στοιχείων, εξαγωγή συμπερασμάτων και λήψη αποφάσεων.

Ο Ν. 2190/1920 περί ΑΕ, ο οποίος ασχολείται εκτενώς με τη σύνταξη των ετησίων οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμός, Αποτελέσματα Χρήσης κτλ), τροποποιήθηκε και συγχρονίστηκε, με το Γ.Λ.Σ. με τα Π.Δ.

409/1986 και 498/19878. Το ίδιο και ο Ν. 3190/1955 περί ΕΠΕ με το Π.Δ. 419/1986.

Με τον Ν. 1969/1991 ιδρύθηκε το Σώμα Ορκωτών (Σ.Ο.Ε.) για τον έλεγχο των μεγάλων Επιχειρήσεων και Οργανισμών .

Με το Π.Δ. 186/1992, Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων, που είναι εναρμονισμένο με το Ε.Γ.Λ.Σ., έχουν ανοίξει οι δρόμοι της Λογιστικής Επιστήμης για παραπέρα πρόοδο.

Πρέπει όμως το Ε.Γ.Λ.Σ., που τόσο προώθησε τη λογιστική να μην θεωρείται πανάκεια, αλλά η επιστήμη να το συγχρονίζει και να το βελτιώνει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Σύμφωνα με το Νόμο 1100/1980, κατόπιν ομόφωνου Ψηφίσματος της βουλής αποφασίστηκε η ίδρυση Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Οικονομικό Επιστημονικό Επιμελητήριο της Ελλάδος» (Ο.Ε.Ε.) με έδρα την Αθήνα υπό την εποπτεία του Υπουργού Συντονισμού.

Σκοποί του Οικονομικού Επιστημονικού Επιμελητηρίου είναι:

- α. Η έρευνα και η ανάλυση των Οικονομικών θεμάτων με σκοπό την ανάπτυξη της Οικονομικής Σκέψης στη Ελλάδα και την παροχή, κατόπιν προσκλήσεως των Αρμοδίων Αρχών των Υπηρεσιών του Δημοσίου, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, άλλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Δημοσίων Επιχειρήσεων και κάθε άλλου Οργανισμού επιστημονικώς ελεγμένων μελετών πάνω σε διάφορα Οικονομικά προβλήματα της χώρας.
- β. Η γνωμοδότηση πάνω σε γενικά Οικονομικά θέματα, εφόσον ζητηθεί από τον αρμόδιο Υπουργό.
- γ. Η διάδοση οικονομικών, εμπορικών, ελεγκτικών και λογιστικών αρχών και η συνεχής προσπάθεια προς εφαρμογή αυτών σε όλες τις εκδηλώσεις της Οικονομικής δραστηριότητας.
- δ. Η συμβολή στην εφαρμογή των μεθόδων και τρόπων ορθολογικής οργάνωσης, διοικήσεως και διαχειρίσεως με σκοπό τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημοσίων υπηρεσιών και οργανισμών και την

- αύξηση της παραγωγικότητας των οικονομικών μονάδων, δημοσίων και ιδιωτικών.
- ε. Η γνωμοδότηση πάνω σε θέματα εκπαίδευσεως στον Οικονομικό Τομέαν, εφόσον ζητηθεί από τον αρμόδιο υπουργό
- στ. Η ανάπτυξη της επιστημονικής οικονομικής σκέυεως των μελών του οικονομικού επιμελητηρίου και των παραγόντων της οικονομικής ζωής της χώρας βάσει σύγχρονων επιστημονικών μεθόδων και αντιλήψεων, μέσω διαλέξεων, ομιλιών, εντύπων, περιοδικών, συγγραφών και άλλων μέσων.
- ζ. Η μέριμνα για την εναρμόνιση των ηδικών αρχών και επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του Οικονομικού Επιστημονικού Επιμελητηρίου, σε συνδυασμό προς το δημόσιο συμφέρον και τις ανάγκες της Εθνικής Οικονομίας, δημιουργία συναδελφικού πνεύματος των μελών μεταξύ τους, παρακολούθηση και κατοχύρωση της επαγγελματικής εξέλιξης τους.
- η. Η καταχώρηση σε βιβλία επωνυμιών πάσης φύσεως γραφείων και η έκδοση πιστοποιητικών
- θ. Η συμμετοχή σε διεθνείς Οργανισμούς Επιμελητηρίων και σε συναφείς Οργανισμούς και Συνέδρια
- ι. Η έκδοση Επιστημονικού Δελτίου και Συγγραμμάτων ή μεταφράσεων ξενόγλωσσων που έχουν σχέση με την Οικονομική Επιστήμη.

Ο νόμος 1100/1980 τροποποιήθηκε από νεότερο νόμο 1479/1984 σύμφωνα με τον οποίο: Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με την επωνυμία «Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας» (ΟΕΕ) με έδρα την Αθήνα και υπό την εποπτεία του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Με βάση το νεότερο νόμο οι περιπτώσεις β, γ, δ, ε, η άρθρου του νόμου 1100/1980 που αναφέρεται στους σκοπούς του Οικονομικού Επιμελητηρίου, αντικαθίστανται ως εξής:

- β: Η γνωμοδότηση για γενικά και ειδικά οικονομικά θέματα με δική του πρωτοβουλία ή εφόσον προσκληθεί από τον αρμόδιο Υπουργό και μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από αυτόν.
- γ: Η επεξεργασία και η εισήγηση στις αρμόδιες κρατικές αρχές γενικών οικονομικών και ειδικών δημοσιονομικών, λογιστικών, ελεγκτικών, κοστολογικών, εμπορικών και λοιπών αρχών, σχεδίων και προτύπων, η εκλαϊκευση και διάδοσή τους, καθώς και η συνεχής προσπάθεια να εφαρμοστούν και επικρατήσουν τα προσφορότερα από αυτά σε όλες τις εκδηλώσεις της οικονομικής δραστηριότητας.
- δ: Η συμβολή στην εφαρμογή των μεθόδων και τρόπων για ορθολογική οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση με σκοπό τη βελτίωση της αποδοτικότητας και την αύξηση της παραγωγικότητας των δημοσίων και ιδιωτικών οικονομικών μονάδων

- ε: Η γνωμοδότηση σε θέματα εκπαίδευσης στον οικονομικό τομέα με δική του πρωτοβουλία ή εφόσον τη ζητήσουν οι αρμόδιοι Υπουργοί.
- π: Η χορήγηση στα μέλη του, όταν χρησιμοποιούν τα πτυχία τους για επαγγελματικούς λόγους ειδικής άδειας να ασκήσουν οικονομολογικό επάγγελμα, η χορήγηση άδειας λειτουργίας και η καταχώρηση σε ιδιαίτερο βιβλίο των επωνυμιών των ημεδαπών και αλλοδαπών γραφείων παροχής οικονομολογικών υπηρεσιών, με οποιαδήποτε νομική μορφή και αν λειτουργούν ο έλεγχος της νομικής λειτουργίας τους και έκδοση σχετικών πιστοποιητικών για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις.

Επίσης στο συγκεκριμένο άρθρο (2) του νόμου 1100/1980 προστίθεται και μια ακόμη περίπτωση:

-Η συνεργασία με τα επιστημονικά και επαγγελματικά σωματεία του κλάδου των οικονομικών επιστημών και η παροχή βοήθειας σε αυτά για την επίτευξη των σκοπών τους. Έτσι, και στην περίπτωση της άσκησης του Επαγγέλματος του Λογιστή - Φοροτεχνικού σημαντικό ρόλο έχει το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας.

2. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟΥ

(Σύμφωνα με το Ν. 2515/1997 του άρθρου 1 παρ. 3)

1. Για την άσκηση του επαγγέλματος του Λογιστή, Φοροτεχνικού, απαιτείται ειδική άδεια η οποία χορηγείται από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος (ΟΕΕ). Το επάγγελμα του Λογιστή - Φοροτεχνικού σύμφωνα με το άρθρο 1, περιπτώσεις 4 και 5 του Π.Δ. 475/1991 (ΦΕΚ. 176^{Α'}) ασκείται:
  - α. Από τα μέλη του ΟΕΕ κατά το άρθρο 3 του Ν. 1100/1980 (ΦΕΚ 295 Α'), όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 του Ν. 1479/1984 (ΦΕΚ 145^{Α'}) και κατά το άρθρο 43 παράγραφος 22 του Ν. 2214/1994 (ΦΕΚ. 75^{Α'}).
  - β. Από τους πτυχιούχους των Τμημάτων Λογιστικής Εμπορίας και Διαφήμισης, Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουριστικών Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) και
  - γ. Από μη πτυχιούχους
2. Η άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος του Λογιστή - Φοροτεχνικού διακρίνεται σε άδεια Λογιστή - φοροτεχνικού Α', Β', Γ' και Δ' τάξεως.
  - α. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού Δ' τάξεως χορηγείται από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος στους κατόχους απολυτηρίου Γενικού Λυκείου, οι οποίοι ασκούν επί 12

έτη, από τη λήξη του απολυτηρίου τους, το επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή στους κατόχους απολυτηρίου Επαγγελματικού Λυκείου ή Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, κλάδου Οικονομίας οι οποίοι ασκούν επί 10 έτη από τη λήξη του απολυτηρίου τους το επάγγελμα του βοηθού Λογιστή ή στους κατόχους πτυχίου Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) Λογιστής, οι οποίοι ασκούν επί 8 έτη το επάγγελμα του βοηθού Λογιστή. Οι κάτοχοι άδειας ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού Δ΄ τάξεως μετά από πενταετή άσκηση του επαγγέλματος μπορούν να αποκτήσουν άδεια Γ΄ τάξεως.

β. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού Γ΄ τάξεως χορηγείται από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος στα μέλη του ΟΕΕ που έχουν άδεια ασκήσεως Οικονομολογικού Επαγγέλματος, στους πτυχιούχους του Τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που ασκούν επί διετία από τη λήξη του πτυχίου τους το επάγγελμα του Λογιστή ή στους πτυχιούχους των Τμημάτων Εμπορίας και Διαφήμισης, Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουριστικών Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που ασκούν επί τετραετία από τη λήξη του πτυχίου το επάγγελμα του Λογιστή - Φοροτεχνικού Γ΄ τάξεως

γ. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού Β΄ τάξεως χορηγείται από το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος στα μέλη

του ΟΕΕ που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος μετά από τριετή άσκηση του επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού Γ΄ τάξεως στους πτυχιούχους του Τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας και των Τμημάτων Εμπορίας και Διαφήμισης, Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουριστικών Επιχειρήσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που ασκούν επί τριετία το Επάγγελμα του Λογιστή - Φοροτεχνικού Γ΄ τάξεως.

δ. Άδεια άσκησης του επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού Α΄ τάξεως χορηγείται στα μέλη του ΟΕΕ που έχουν άδεια άσκησης Οικονομολογικού Επαγγέλματος και ασκούν επί τετραετία το επάγγελμα του Λογιστή - Φοροτεχνικού Β΄ τάξεως και στους πτυχιούχους του Τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που ασκούν επί δετία το επάγγελμα του Λογιστή - Φοροτεχνικού Β΄ τάξεως.

ε. Η άδεια άσκησης επαγγέλματος ανωτέρας τάξεως πέραν των ετών υπηρεσίας θα αποκτάται και μετά από επιτυχείς εξετάσεις, όπως αυτές θα καθοριστούν από το Π.Δ. παράγρ. 3 του παρόντος άρθρου. Οι εξετάσεις θα διενεργούνται από ειδική επιτροπή αποτελούμενη από καθηγητές Α.Ε.Ι. και ειδικούς επαγγελματίες αναγνωρισμένου κύρους με την ευθύνη της Κεντρικής Διοίκησης του ΟΕΕ. Οι ενότητες των εξεταζόμενων μαθημάτων (Α΄, Β΄, και Γ΄) θα καθοριστούν στο ίδιο προεδρικό διάταγμα.

στ. Νομίμως ασκούντες μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου το επάγγελμα του Λογιστή ως μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες αποκτούν το δικαίωμα άδειας άσκησης επαγγέλματος Λογιστή - Φοροτεχνικού, εντασσόμενοι σε κατηγορία αντίστοιχη αυτής που ανήκουν με βάση το άρθρο 29 του Π.Δ. 186/1992 περί ΚΒΣ (Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων).

3. Τα της ασκήσεως του επαγγέλματος του Λογιστή - Φοροτεχνικού, οι προϋποθέσεις, τα δικαιολογητικά και η διαδικασία για τη χορήγηση της άδειας, το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας κατά κατηγορία άδειας, οι διαδικασίες για την απόδειξη της άσκησης του επαγγέλματος, η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης για την απόκτηση άδειας ανώτερης κατηγορίας, η πρόβλεψη μεταβατικών διατάξεων, η επιβολή κυρώσεων, καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος θα καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Διοίκησης του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδας. Το Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδος, προς της έκφρασης γνώμης, θα ζητά τις απόψεις και θα διαβουλεύεται με τις δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές Οργανώσεις του χώρου των Λογιστών - Φοροτεχνικών.

4. Η παράγραφος 1 του άρθρου 3 του Ν. 1479/1984 αντικαθίσταται ως εξής:

- Ως μέλη του ΟΕΕ εγγράφονται υποχρεωτικά όλοι οι πτυχιούχοι των Ελληνικών Ανωτάτων Οικονομικών Σχολών, δηλαδή του Οικονομικού Πανεπιστημίου της Αθήνας (πρώην ΑΣΟΕΕ) του Πανεπιστημίου Πειραιά (πρώην ΑΒΣΠ), του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών (πρώην ΑΒΣΘ), των Οικονομικών Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών, του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Πανεπιστημίου Πατρών, του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Πανεπιστημίου Κρήτης, του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, οι πτυχιούχοι ισότιμων οικονομικών σχολών του εξωτερικού και οι πτυχιούχοι οικονομικών σχολών ή Τμημάτων Πανεπιστημίου που θα ιδρυθούν ή θα μετατραπούν σε οικονομικές, εφόσον χρησιμοποιούν το πτυχίο τους για επαγγελματικούς λόγους στο δημόσιο ή στον ιδιωτικό τομέα.
5. Τα δικαιώματα του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος για την έκδοση από αυτό των αδειών κάθε κατηγορίας καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών μετά από γνώμη της Κεντρικής Διοίκησης του Οικονομικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος.

3. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ Ν. 2515/1997

Πριν προχωρήσουμε σε κριτική για το μείζον θέμα που απασχολεί τις επαγγελματικές τάξεις των λογιστών - φοροτεχνικών, πτυχιούχων ή μη, θεωρούμε σκόπιμο να κάνουμε μια σύντομη αναφορά στην άσκηση του επαγγέλματος μέχρι την 25/7/97, ημερομηνία της δημοσίευσης του εν λόγω Νόμου (Ν. 2515/97) που προαναφέραμε, στο ΦΕΚ.

Μέχρι το έτος 1976 λοιπόν, δεν ετίθετο κανένας περιορισμός ως προς την άσκηση του επαγγέλματος και ο καθένας μπορούσε να το ασκήσει είτε ήταν πτυχιούχος είτε όχι. Το πρώτο όριο εισήχθη με τη διάταξη του άρθρου 42 παρ. 4 του Π.Δ. 99/77 «Περί Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων» και με την οποία ετίθετο όριο 25 εκ. δρχ. που στην περίπτωση υπέρβασης του για τα διπλογραφικά βιβλία του εν λόγω Κώδικα, απαιτείτο η ύπαρξη Πτυχίου Οικονομικής Σχολής.

Με το Π.Δ. 356/1986, συμπεριλήφθηκαν στη συγκεκριμένη παράγραφο οι πτυχιούχοι των ΤΕΙ καθώς επίσης και της ΠΑΣΠΕ, ενώ ταυτόχρονα είχαν αυξηθεί τα όρια που προέβλεπε το αρχικό κείμενο του Π.Δ.

Στην συνέχεια με το Π.Δ. 186/1992 και με το άρθρο 22 παρ. 3 ουσιαστικά δεν άλλαξε η φιλοσοφία του Π.Δ. 99/77, δεδομένο ότι με μεταβατική διάταξη του τελευταίου εδαφίου, όσοι είχαν δικαίωμα απογραφής με το Π.Δ. 99/77 εξακολουθούσαν να έχουν το δικαίωμα αυτό δηλαδή αυτοί που είχαν υπογράψει ισολογισμό μέχρι και 30.4.97.

Ταυτόχρονα απέκτησαν δικαίωμα υπογραφής ισολογισμού και οι πτυχιούχοι του Τμήματος Εμπορίας και Διαφήμισης των ΤΕΙ αλλά μέχρι ανωτάτου ορίου 350 εκ. δρχ. Η τελευταία τροποποίηση επήλθε με το άρθρο 43 του Ν. 2214/1984, όπου οι πτυχιούχοι των ΤΕΙ υποχρεώθηκαν να ζητούν άδεια από το ΟΕΕ για την υπογραφή των Οικονομικών Καταστάσεων.

Βάσει όλων αυτών λοιπόν, καθίσταται αντιληπτό, ότι οι περιορισμοί αυτών των Π/Δ ως προς την άσκηση του επαγγέλματος ίσχυαν για τους συναδέλφους οι οποίοι είχαν την πρόθεση της τήρησης βιβλίων και μόνον με κύκλο εργασιών άνω του ορίου που προέβλεπαν οι σχετικές διατάξεις. Βέβαια για την ταυτότητα του Νομικού Λόγου κατά την προσωπική μιας εκτίμηση ερειδυμένης στην αλληλένδετη σχέση που υπάρχει μεταξύ των διατάξεων της τήρησης των βιβλίων και έκδοσης των στοιχείων με τη φορολογία εισοδήματος και τους λοιπούς παρακολουθηματικούς φόρους (Φ.Π.Α., Χαρτόσημα, ΕΦΤΕ, ΦΣΚ κτλ) ο περιορισμός αυτός έπρεπε να ισχύει και για τις δηλώσεις όλων των φορολογικών αντικειμένων.

Επίσης εξ αντιδιαστολής (AD CONTRARIO), λόγω των ειδικών αυτών διατάξεων (LEX SPECIALIS), οι Α.Ε. και ΕΠΕ και Συνεταιρισμοί οι οποίοι τηρούν υποχρεωτικά διπλογραφικά βιβλία (Γ' κατηγορίας) και των οποίων τα ακαθάριστα έσοδα δεν υπερέβαιναν το όριο, μπορούσαν να τηρηθούν και από μη πτυχιούχους ή εν πάση περιπτώσει από ασκούντες το επάγγελμα οι οποίοι δεν είχαν δικαίωμα υπογραφής άνω

του ορίου. Κατά συνέπεια δεν υπήρχε ουδένας περιορισμός ως προς την τήρηση των απογραφικών βιβλίων του κώδικα (Α και Β κατηγορίας) και ως προς τα διπλογραφικά βιβλία με κύκλο εργασιών κάτω των ορίων όπως επίσης και στην υποβολή των φορολογικών δηλώσεων.

Έτσι η τήρηση των βιβλίων αυτών χωρίς κανένα περιορισμό από τις διατάξεις αυτές όπως προαναφέρθηκαν έδινε το δικαίωμα σε χιλιάδες λογιστές και κατά κανόνα μη πτυχιούχους, να ασκούν νομίμως το επάγγελμα αυτό.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πριν σχολιάσουμε το νόμο που αφορά στην οριοθέτηση επαγγελματικά του λογιστή - φοροτεχνικού είναι επιβεβλημένο - έστω και σε αδρές γραμμές - να οριοθετηθεί ένα γενικό πλαίσιο αναφοράς, είναι ανάγκη να περιδιαβούμε στον ευρύτερο χώρο όπου και η εργασία ετούτη τίθεται.

Δηλαδή τι εννοούμε; ότι πολλές φορές μέσα σε μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα όπου αποθεώνεται η πλήρης εξειδίκευση των δυνάμεων της αγοράς συνεπικουρούντων - οδηγεί στη σκέψη, την απόλυτη προσήλωση στο ειδικό, στην διαβόητη ιδεολογία του συγκεκριμένου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο λογιστής, ο οικονομολόγος, ο φιλόλογος, ο κάθε επιστήμονας να αγνοεί την γενικότητα, την περιρρέουσα ατμόσφαιρα, την ιστορία, την πολιτική, τα ευρύτερα δεδομένα κρίνοντας τα πράγματα με βάση τον μικρόκοσμο του στον οποίο ερμητικά κλείνεται. Έτσι χάνει τη δυνατότητα να δει τα βαθύτερα αίτια της γήφησης και της διαμόρφωσης ενός νόμου, τις διαπλοκές του ή μη - χωρίς να υποστηρίζουμε με φανατισμό ότι όλα είναι οργανωμένα από μια συνωμοσία του κακού - δεν εμβαδύνει και πλανάται.

Γιατί είναι πλάνη να πιστεύει κανείς ότι οι νόμοι κανοναρχούν απόλυτα τη ζωή, ή ότι περαιώνουν τα πάντα με άφατη αποτελεσματικότητα. Γιατί είναι πλάνη επίσης να πιστεύει κανείς ότι οι νόμοι «έρχονται» τυχαία και απολύτως ουδέτερα, χωρίς κανένα σκοπό, σκοπιμότητα, από τους πολιτικούς, τους νομοθέτες και ότι όταν

υπφίζονται εφαρμόζονται ακριβοδίκαια και αυστηρά. Για παράδειγμα έχουμε τη φοροδιαφυγή. Υπάρχουν αυστηρές κυρώσεις για τους παραβάτες. Πρόσφατα έχει συσταθεί το περίφημο σώμα δίωξης οικονομικού εγκλήματος, το ΣΔΟΕ και όμως παρά κάποιες μικρές βελτιώσεις ένα μεγάλο μέρος του ΦΠΑ δεν αποδίδεται στο κράτος, η παραοικονομία δεν πιδασεύεται επαρκώς και αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι τα κύρια φορολογικά βάρη πέφτουν στους μισθωτούς χάρη και στην ύπαρξη των εμμέσων φόρων.

Επομένως είναι ανάγκη έστω και υπαινικτικά να υπενθυμίσει κανείς την «περιλάλητη» πολιτική βούληση που καθρεπτίζει ένας νόμος, η οποία με τη σειρά της έχει όρια που επιβάλει το κατακόρον επικαλεσθέν πολιτικό κόστος. Επίσης πρέπει να διαπιστώσει κανείς κατά πόσο αυτός ο νόμος έχει τη σύμφωνη γνώμη των δυνάμεων της αγοράς που σκέπτονται «ουδέτερα» πάντα για ένα μέρος του τύπου και συγκεκριμένα τους πολιτικούς για διάφορα. Και όμως η πράξη δείχνει ότι πρέπει να κοστολογηθεί ότι αυτός ο νόμος δεσπίζεται σε μια συγκεκριμένη εποχή, σε μια χώρα με συγκεκριμένη ιστορία που έστω και αδιόρατα επηρεάζει, σε μια χώρα - την Ελλάδα - χώρα μέλος της ΕΕ με πολίτες που έχουν έναν συγκεκριμένο τρόπο ζωής, μια νοοτροπία που επηρεάζει τους δεσμούς και επηρεάζεται από αυτούς.

2. ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Η ιδέα ότι, το κράτος δεν είναι ένας απόλυτος συμπαγής μηχανισμός, στον οποίο ελλοχεύουν αντιθέσεις, διαπερνιέται από πολιτικές συγκρούσεις, υφίσταται ρήγματα στην ενάσκηση της πολιτικής του, συνεχίζεται να καλλιεργείται. Και αντί να προκριθεί - έστω - ένας σκληρός αγώνας για τον επηρεασμό του, να γίνει προσπάθεια να επιτευχθεί η απροσωπώληπτη λειτουργία του, την τιθάσευση της γραφειοκρατίας και ότι ο ανυποχώρητος μα όχι μονολιδικός αγώνας εναντίον του θα μπορούσε να αποφέρει κέρδη όπως τη δημιουργία - μακροπρόθεσμα - ενός κοινωνικού κράτους, την όσο το δυνατόν τήρηση των νόμων ισότιμα προς όλους, ακολουθήθηκε διαφορετική πορεία.

Η πλήρης ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε. (1980) θα σημάνει δειλά - δειλά μια απαίτηση για προσπάθεια εκσυγχρονισμού των κοινωνικοοικονομικών δομών, μια τάση να επιτύχει το κράτος - έστω και υποτυπωδώς - στη σύλληψη της φορολογητέας ύλης, μια πρώτη προσπάθεια να κερδηθεί το ενδιαφέρον του τέρατος της παραοικονομίας.

Επίσης κατά τη δεκαετία του '90 προκρίθηκε - βοηθούντων Ε.Ε. και ΟΟΣΑ - μια πολιτική περιστολής των δαπανών του δημοσίου και Τύποις διακηρύχθηκε με μια προσπάθεια τιθάσευσης της παραοικονομίας και δραστηκής μείωσης της φοροδιαφυγής.

Μη φανταστεί κανείς ότι έγιναν προσπάθειες με καίριο χαρακτήρα, με αποφασιστικότητα ώστε να αυξηθούν δραστικά τα έσοδα από την

απόδοση του ΦΠΑ, να κτυπηθεί η παραοικονομία, γιατί αυτό θα σήμαινε σύγκριση με κατεστημένα πολιτικοοικονομικά συμφέροντα, βαρύτερη φορολογία στα υψηλότερα εισοδήματα, προσπάθεια πιο επίμονη να συγκεντρωθούν τα οφειλόμενα μεγάλα ποσά των ιδιωτών προς το δημόσιο. Αντίθετα η τσιμπίδα του νόμου κινήθηκε κυρίως απέναντι στους μικρομεσαίους. Τα ΜΜΕ από την άλλη πλευρά συνέβαλαν με τις υπερβολές τους, με τις τυμπανοκρουσίες τους ώστε η υποβολή φορολογικής δήλωσης να απαιτήσει τρόπο τινά - εκεί γύρω στο Φεβρουάριο, Μάρτιο - μια αιχμή διάπυρης πραγματικότητας όπου γέμιζε με ζωή, με γεγονότα τα κανάλια στα δελτία των 8.30. Έτσι η προσπάθεια υποβολής φορολογικής δήλωσης δεν ζέφυγε από την αγωνιώδη προσπάθεια των φορολογουμένων να αποκρύψει εισοδήματα ώστε να γλιτώσει την τσιμπίδα της εφορίας. Δεν πρέπει κανείς να λησμονεί και ένα ιδεολόγημα που άρχισε να δημιουργείται στα «κεφάλια» πολλών φορολογουμένων (Όχι βέβαια των μισθωτών που εξακολουθούν να σπκώνουν το κύριο μέρος των φορολογικών βαρών). Η επιτυχής έκβαση αυτής της «μονομαχίας» της με την εφορία της πρόσφερε αυτοδιαβεβαίωση αφού είχαν νικήσει είτε με τη βοήθεια ενός καλού λογιστή ή με τις κατάλληλες προσβάσεις ένα κράτος που προβάλλει ισχυρότερο σε σχέση με το παρελθόν. Επομένως νίκη σε έναν δυνατό αντίπαλο έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη ευχαρίστηση, μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση φορολογούμενου.

Ωστόσο θα ήταν λάθος αυτό το ιδεολόγημα, αυτή η συμπεριφορά να αποκοπεί από τον υπάρχοντα τρόπο παραγωγής από το υπάρχον

κοινωνικοοικονομικό σύστημα που ευνοεί τον ατομισμό, το κέρδος χωρίς όρια, και που εκστερνίζεται τη βασική αρχή, το δείγμα να πετύχουμε όσο περισσότερα γίνεται με λιγότερο κόστος αδιαφορώντας για το περιβάλλον, για το κοινωνικό σύνολο.

Ωστόσο εξακολουθούν να είναι παρούσες οι καθαρά ελληνικές ιδιαιτερότητες. Ήτοι η αντίληψη, η σιγουριά ότι παρά κάποια βήματα το κράτος, η πολιτεία συνεχίζει να έχει πελατειακό χαρακτήρα. Ότι το κράτος είναι κάτι το ξένο, το εχθρικό που μας κυνηγάει για να μαςβάλει φόρους. Νοοτροπία που ενισχύεται και από τη ζοφερή πραγματικότητα - κατά καιρούς - σκανδαλολογιών, τις διαβόητες πια κατηγορίες για τα διαπλεκόμενα (διαπλοκή - μεγάλων οικονομικών παραγόντων με το μηχανισμό της κρατικής και πολιτικής εξουσίας για την ευνοϊκή αντιμετώπιση εταιρειών σε διαγωνισμούς που κατά καιρούς διεξάγονται).

Όμως κάτω από την πίεση της Ε.Ε. της προοπτικής στην είσοδο της ΟΝΕ, της περιστολής των δημοσίων δαπανών η πολιτική εξουσία εκούσα - ακούσα εκσυγχρονίζει (αν και με βραδείς ρυθμούς, βλ. ταχύ σύστημα μηχανοργάνωσης) - τους μηχανισμούς του κράτους - (εφορίες) - για την είσπραξη περισσότερων φόρων και αυτό μοιραία σύμφωνα με το υπάρχον πλαίσιο δημιούργησε αντιδράσεις εκ μέρους των φορολογούμενων. Τώρα πια η πλειονότητα των φορολογουμένων συντάσσει τη φορολογική της δήλωση με τη βοήθεια του λογιστή. Βέβαια σε αυτό ευθύνεται και οι αλληπάλληλες αλλαγές που σημειώνονται κάθε χρόνο περί τα φορολογικά και η μη απλοποίηση του

φορολογικού συστήματος. Όχι όμως με την πεποίθηση ότι είναι υποχρέωση του πολίτη σε ένα ευνομώμενο κράτος να υποβάλλει μια φορολογική δήλωση με ειλικρινή στοιχεία ώστε να διαμορφωθεί ένα κλίμα υγιές, μια πιο ισορροπημένη σχέση μεταξύ του πολίτη και του κράτους. Υπάρχουν δύο βασικά σκεπτικά.

Το μεγαλύτερο μέρος των εντίμων φορολογούμενων με μια υποταγμένη, διάθεση προς το κράτος απευθύνεται στον λογιστή με την προσδοκία να τους εξασφαλίσει ώστε να γίνουν όλα σωστά για να πληρώσει τους φόρους που του αναλογούν, απέναντι σε μια πολιτεία που τους αιφνιδιάζει και υπάρχει η αίσθηση ότι κανείς δεν ξέρει τι τον περιμένει. Εξάλλου τα ΜΜΕ με τις τυμπανοκρουσίες, τις υπερβολές τους ευνοούν την τέτοια εικόνα των πολιτών έναντι του κράτους.

Ως προς τους κατέχοντες η συντριπτική τους πλειονότητα απέχει πολύ από την εικόνα που θέλουν να δώσουν ορισμένα έντυπα ότι δηλαδή ο Έλληνας κεφαλαιούχος αφού ενημερώνεται από το διεθνή τύπο περί το χρηματιστήριο εν γένει αποφασίζει να επενδύσει τα χρήματα όχι μόνο με γνώμονα το κέρδος αλλά και την ειλικρινή διάθεση να πληρώσει τους βαρύτερους φόρους προς την πολιτεία. Αυτή η τάξη ανθρώπων μαζί με αυτούς που συνιστούν την παραοικονομία θέλουν τους λογιστές προκειμένου να γλιτώσουν όσο γίνονται περισσότερο από την τσιμπίδα της εφορίας και όχι απλώς να συντάσσουν με ορθό τρόπο τη φορολογική τους δήλωση.

Πράγματι τα τελευταία χρόνια - και κυρίως από το '90 και μετά - γεωμετρικά θα λέγαμε όλο και περισσότερο οι φορολογούμενοι αποτείνονται στους λογιστές και όπως είναι ευνόητο στο επάγγελμα αυτό σημειώθηκε μια αξιοσημείωτη ζήτηση. Βέβαια ενώ θα περίμενε κανένας σε μια ευνομούμενη πολιτεία που καμώνεται πως επιδιώκει τον εκσυγχρονισμό των δομών το επάγγελμα του λογιστή και λογιστή φοροτεχνικού να ασκείται από αυτούς που έχουν τις ανάλογες σπουδές εντούτοις ένα ευρύ φάσμα πτυχιούχων και μη - υπό προϋποθέσεις - έχει τη δυνατότητα να ασκήσει τούτο το επάγγελμα. Η ύπαρξη ενός ομιχλώδους τοπίου οφείλεται όχι τόσο στην προχειρότητα, όσο στη μη ύπαρξη βούλησης για ξεκάθαρες και σαφείς λύσεις για τον επακριβή προσδιορισμό των ορίων του ως άνω επαγγέλματος.

Η θέση της πολιτείας εδώ είναι περισσότερο να κρατεί ισορροπίες μεταξύ πτυχιούχων ΤΕΙ, ΑΕΙ αποφοίτων λυκείου και να ικανοποιήσει όσο το δυνατόν - με βάση της σχετική νομοθεσία - περισσότερους αντιμετωπίζοντας λιγότερες αντιδράσεις. Εξάλλου έτσι εφόσον υπάρχει και ένας πολύ μεγάλος αριθμός ανέργων πτυχιούχων ανώτερων - ανώτατων σχολών δείχνει προς τα έξω ότι κάτι πράττει για το συνεχώς ογκώμενο πρόβλημα της ανεργίας και ότι δεν κωφεύει. Βέβαια έτσι με το να υποαπασχολούνται στον τομέα αυτό χιλιάδες άνεργοι πτυχιούχοι ο αριθμός της ανεργίας - έστω και αν όχι σε σημαντικό βαθμό - μένει μικρότερος και γνωρίζουμε όλοι την πολιτική εκμετάλλευση που τυχαίνει αυτό το γεγονός από την εκάστοτε κυβέρνηση.

Επιπλέον ο τομέας της οικονομίας δεν είναι ο μόνος στον οποίο εντοπίζονται νομικά πλαίσια που ευνοούν επικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ πολλών επαγγελματιών κυρίως λόγω των πολιτικών «ασάφειας» και της ισορροπιστικής λογικής που αποβαίνει τελικά προς όφελος των εκάστοτε κυβερνώντων. Και τούτο διότι οδηγεί σε μικροπολιτικές λογικές, τις επαγγελματικές ενώσεις, σε οπτικές στενά ωφελιμιστικές και βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα που οδηγούν τις επαγγελματικές τάξεις σε συγκρούσεις μεταξύ τους και μάλιστα άγονες. Και όπως είναι αναμενόμενο για μια ακόμη φορά επικυρώνεται η λογική του διαίρει και βασίλευε.

Εξάλλου και η λεγόμενη πλανερά κατάρρευση των ιδεολογιών συντέινει και αυτή στην επιδείνωση της παραπάνω κατάστασης αφού κάθε φωνή που ακούγεται για όραμα, για φιλοσοφία, για ένταξη του ειδικού στο γενικό, για διαμόρφωση με δημοκρατικό τρόπο και με συναινέσεις, με οριοθέτηση, με καταγραφή των διαφωνιών για ένα μοντέλο - τρόπο ανάλυσης του κοινωνικοοικονομικού, συκοφαντείται ανέξοδα.

Εξετάζοντας το νόμο από το άρθρο 1 αντιλαμβάνεται κανείς τα προβλήματα που αναπαράγει.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 την άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος του λογιστή - φοροτεχνικού (αυτή η έκφραση, ίσως αδιόρατα θέλει να σημαίνει ότι η πολιτεία επιθυμεί να δώσει την αίσθηση στους πολίτες

για μια πολιτική επικέντρωσης στην είσπραξη φόρων αλλά εδώ θα επανέλθουμε) την εκδίδει το ΟΕΕ.

Ενώ δηλαδή αν κάποιος θέλει να δουλέψει ως μαθηματικός ή ως φιλόλογος στο δημόσιο σχολείο ή το φροντιστήριο, η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος είναι καθήκον και υποχρέωση του κράτους να την εκδώσει, εντούτοις εδώ τα πράγματα είναι διαφορετικά (βέβαια υπάρχουν οι σκέψεις - για το μέλλον - και στον τομέα της παιδείας, στους κύκλους του υπουργείου παιδείας να μετακυλήσει αυτήν την ευθύνη στις αντίστοιχες επαγγελματικές ενώσεις. Ο κίνδυνος προφανής. Μπορούμε να οδηγηθούμε στη διαμόρφωση ενός είδους συντεχνίας).

3. ΤΟ ΔΕΟΝ ΓΕΝΕΣΘΑΙ

Θα ξεκινήσουμε λίγο ανορθόδοξα, από το τι θα μπορούσε να γίνει και έτσι θα μπορούσαν να φανούν πιο διάφανα - ξεκάθαρα τα τρωτά του νόμου αυτού. Πραγματικά θα συμφωνήσουμε με τις ενώσεις λογιστών που προτείνουν το κράτος - η πολιτεία να καταστεί η μόνη υπεύθυνη στην χορήγηση των αδειών για την άσκηση του επαγγέλματος του λογιστή - φοροτεχνικού. Βέβαια αυτό αντίκειται και με την τρέχουσα εμπορευόμενη από πολλές πλευρές των ΜΜΕ καταστροφολογική εκστρατεία για το ρόλο του κράτους. Κατά τους νεοφιλελεύθερους - και προσφάτως όχι μόνο - για όλα ευδύνεται το κακό, σπάταλο κράτος, το κράτος σύμφωνα με αυτήν την οπτική πρέπει να παρεμβαίνει ελάχιστα, να συρρικνωθεί και οι δυνάμεις της αγοράς να αφεδούν να λύσουν τα προβλήματα αφ' εαυτών. Βέβαια αν αυτό οδηγεί σε τεράστια έκρηξη της ανεργίας, αν οδηγεί σε περιστολή των δαπανών για την κοινωνική πολιτική σε επικίνδυνα επίπεδα σε όξυνση των κοινωνικών αντιθέσεων διόλου δεν τους μέλει.

Όμως σε μια δημοκρατική κοινωνία το κράτος θα μπορούσε να είναι η έκφραση της θέλησης της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού. Και μάλιστα αν υπήρχε η πολιτική βούληση και ο αγώνας των πολιτών προς τούτο με την καθιέρωση των δημοψηφισμάτων θα εκφράζονταν εναργώς ανά τακτά χρονικά διαστήματα η θέληση της πλειονότητας των πολιτών. Ένα κράτος αποκεντρωμένο, ευέλικτος που επιθυμεί να αναδεικνύει το στρατηγικό του χαρακτήρα οφείλει - πρέπει να ρυθμίζει τους κανόνες

του παιχνιδιού. Πρέπει το ίδιο και στον τομέα για τον οποίο ομιλούμε να έχει το σχέδιο, το πρόγραμμα, το μηχανισμό να οριοθετήσει τους κανόνες του παιχνιδιού. Βέβαια σε αυτό το σημείο μπορεί να εγερθούν κάποιες αμφισβητήσεις, ενστάσεις. Όπως ότι η πολιτική της εκάστοτε κυβέρνησης μπορεί να είναι καταστροφική, να έχει διαμορφωθεί με προχειρότητα, να μην έλαβε υπόψη της στη σύνταξη των αντίστοιχων νόμων τη γνώμη των κοινωνικών εταίρων. Αν και μπορεί να υποστηρίξει κανείς ότι η κάθε κυβέρνηση εκλέγεται από την πλειοψηφία των πολιτών και ότι επίσης υπάρχουν τρόποι αντίδρασης - στη δημοκρατία - στην κυβερνητική αυθαιρεσία. Τέτοιοι τρόποι συνιστούν: η ενημέρωση των πολιτών, των βουλευτών, των ίδιων των υπαλλήλων που θα υλοποιήσουν το νόμο, σκληρή κριτική με επιχειρήματα μέσω του τύπου, των ΜΜΕ εν γένει να αναδειχθεί ένα κοινωνικό γεγονός, ένα κοινωνικό πρόβλημα. Και τότε με διαμαρτυρίες, με διαδηλώσεις, με πορείες, με αγωνιστικές κινητοποιήσεις των επαγγελματικών ομάδων θα δημιουργηθεί «θέμα» και τότε ακόμα και η πιο αποφασισμένη κυβέρνηση είναι σίγουρο ότι σε «κάτι» θα αλλάξει την πολιτική της, διαφορετικά είναι σίγουρο ότι θα είχε να αντιμετωπίσει ένα αζεπέραστο ίσως πολιτικό κόστος. Εξάλλου αν ο νόμος είναι ασύμφορος, ατελέσφορος η ίδια η ζωή θα το δείξει, θα το αποδείξει.

Μια άλλη ένσταση που μπορεί να τεθεί είναι ότι ο ίδιος ο μηχανισμός του κράτους δεν είναι σύμφωνα με τη στενή μαρξική αντίληψη ένας μηχανισμός παθητικός, απόλυτα υπάκουος στα καλέσματα μιας κοινωνικής τάξης εδώ π.χ. της μεγαλοαστικής. Πράγματι μπορεί ως

ένα βαθμό να αυτονομηθεί να δελήσει να εξυπηρετήσει με διάφορες τακτικές ίδια συμφέροντα. Εξάλλου η ύπαρξη γραφειοκρατίας δεν είναι μόνο αρνητική για τον πολίτη ως προς τη χρονική περάτωση των υποθέσεων του αλλά οι κρατικοί εντεταλμένοι ουκ ολίγες φορές εκμεταλλεύονται τη θέση τους, ενώ άλλοτε αν πάρουν και αυτοί ένα κομμάτι της πίτας είναι πρόθυμοι όχι μόνο να κλείνουν τα μάτια τους απέναντι στον κομματισμό αλλά και να τον αναταράζουν. Άρα σύμφωνα με την παραπάνω άποψη είναι ενδεχόμενο και η άδεια χορήγηση για άσκηση του επαγγέλματος του λογιστή - φοροτέχνη να τύχει κομματικής εκμετάλλευσης και άσκησης ρουσφετολογικής πολιτικής. Βέβαια τα πράγματα δεν είναι τόσο μονολιδικά. Δεν νοσεί όλη η κρατική μηχανή. Δεν είναι παραδομένες ολότελα στη διαφθορά. Αυτά ακούγονται - και είναι - υπερβολικά. Είναι αλήθεια ότι στον κρατικό μηχανισμό υπάρχουν δυνάμεις ακέραιες με υψηλή αίσθηση του καθήκοντος που αποτελούν ανάχωμα σε αρκετές περιπτώσεις της άσκησης μιας τέτοιας πολιτικής κομματισμού και ρουσφετιού. Πρόκειται για δυνάμεις που επιθυμούν τον εξορθολογισμό των κρατικών δομών, τον εκσυγχρονισμό, που επιζητούν να παίζουν ένα ενεργό, ένα στρατηγικό ρόλο. Εξάλλου όπως έχει επισημανθεί και νωρίτερα απέχει πολύ από την αλήθεια η άποψη ότι η κρατική μηχανή είναι ένας συμπαγής, μονολιδικά δομημένος μηχανισμός που αντιδρά πάντα προβλέψιμα, ανασταλτικά με ένα συγκεκριμένο τρόπο. Μας διαφεύγει το γεγονός πως τον μηχανισμό αυτόν τον συνανδρώνουν άνθρωποι που δεν υπακούουν ως αμνοί, συμμορφούμενοι απόλυτα πειδαρχημένα στις εντολές της διοίκησης.

Πολλές φορές κωλυσιεργούν, αντιδρούν, προσπαθούν να χρωματίσουν και με το δικό τους τρόπο, τόσο μια γυαρή απόφαση της διοίκησης, δεν είναι όλοι κυνικοί απέναντι στο πρόβλημα του πολίτη. Κάποιες φορές - έστω και συγκυριακά - συναισθάνονται το πρόβλημά του και στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους μ α και υπεράνω αυτών δρουν προς όφελος του, αν αντιληφθούν το δίκαιο του. Θέλουμε να πούμε δηλαδή ότι οι μικροανταγωνισμοί των υπαλλήλων, οι αντιδράσεις τους, το όρδωμα του αναστήματος τους, οι πρωτοβουλίες τους δείχνουν ότι το κράτος το συναποτελούν άνθρωποι, άρα έστω και αν φαινομενικά έχει την εικόνα ακινησίας στην ουσία είναι ένας μηχανισμός που πάλλεται. Σε αυτές τις όχι γυαρές αντιδράσεις των υπαλλήλων, τις μικροσυγκρούσεις, τους μικροανταγωνισμούς, τις γκρίνιες αντανακλώνται διαφορετικές κοσμοθεωρίες, ιδέες, αντιλήψεις, νοοτροπίες του έξω κόσμου επηρεάζουν και τον κρατικό μηχανισμό.

Πιο συγκεκριμένα τώρα θα μπορούσε κανείς να υποστηρίξει μια πρόταση ώστε να αποκαθιστούσε την πολιτεία στα μάτια των πολιτών ως έναν οργανισμό που μπορεί να παίζει έναν επιτελικό και στρατηγικό ρόλο στην οριοθέτηση των ορίων μιας επαγγελματικής ομάδας. Δηλαδή με το ως άνω ζήτημα θα μπορούσε να ασχοληθεί ένα σώμα των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών ή των κατά τόπους νομαρχιών, ανά πάσα στιγμή αναναιωμένο με λυμένο το θέμα της εντοπιότητας - για να λυθεί κάπως το πλήγμα των διαπλοκών με βάση τον τοπικό χαρακτήρα - και με αποφάσεις στον τρόπο χορήγησης της άδειας του λογιστή - φοροτέχνη, διαφανείς προς τις ενώσεις των λογιστών, προς

την κοινωνία. Τα δε κριτήρια που θα επιλεγούν στον τρόπο εισδοχής στο ως άνω επάγγελμα ώστε να συντείνουν στη διαμόρφωση του σε μια κλειστή συντεχνία - όπου χρειάζονται να πληρούνται ένα σωρό κριτήρια ούτε πάλι να αφήνεται μια χαλαρότητα, ένα «μπάχαλο» ώστε ο μισός πληθυσμός της Ελλάδας να έχει τη δυνατότητα να ασκήσει το επάγγελμα του λογιστή - φοροτέχνη.

4. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΕΕ

Ας στραφούμε τώρα στο ρόλο του Οικονομικού Επιμελητηρίου. Καταρχήν, κάνοντας κάποιος το δικηγόρο του διαβόλου θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι οι κυβερνώντες, οι υποστηρικτές αυτής της πολιτικής θα απέτειναν το εξής σκεπτικό «Μα καλά, εσείς δεν προβλέπετε, δεν επιθυμείτε μια πολιτεία που δεν επεμβαίνει κυριαρχικά σε όλα τα ζητήματα, που δεν μοιράζεται να ρυθμίζει τα πάντα, προκαλώντας μια ασφυξία στην κοινωνία;» Και ερχόμαστε τώρα εμείς ανταποκρινόμενοι σε αυτήν την αγωνία και δεν κάνουμε τίποτα άλλο από το να δίνουμε τα νύια, τις αρμοδιότητες ώστε μεγάλο μέρος των θεμάτων οικονομικής φύσεως να αντιμετωπίζονται από τους κατεξοχήν αρμόδιους. Τους επιστήμονες, τους τεχνοκράτες, τους πτυχιούχους των ανώτατων οικονομολογικών σχολών. Προς τι λοιπόν ο φόβος; Η δυσπιστία; Άλλωστε έχει κατά το νόμο τη δυνατότητα να εκπονήσετε, να συντάξετε μελέτες για την οικονομία μακροσκοπικού, μάλιστα χαρακτήρα και αυτές να τύχουν της ιδιαίτερης προσοχής των αρμόδιων υπουργών.

Λίγο ακόμα και θα πίστευε κανείς ότι το ΟΕΕ χαράζει την κυβερνητική πολιτική από κοινού με τα ύπατα κυβερνητικά κλιμάκια. Ωστόσο - κατά τη γνώμη μας πάντα - οι προθέσεις των κυβερνώντων ήταν και είναι σχετικά με το ρόλο του ΟΕΕ διαφορετικές. Καταρχήν τους οικονομολόγους όπως τους δικηγόρους, τους μηχανικούς, τους γιατρούς φαίνεται ότι η πολιτεία στα πλαίσια μιας τακτικής του διαίρει και βασίλευε ή και γιατί τους χρειάζεται περισσότερο τους βλέπει με

διαφορετικό μάτι. Και αυτό πάνω από όλα έχει ένα διάχυτο ιδεολογικό χαρακτήρα, περικλείει ένα συμβολισμό, στην ουσία μια φενάκη. Η ιδέα της διαφοράς υπέρ σου, της αντιμετώπισης με διαφορετικό τρόπο σε σχέση με τους άλλους σε κάνει να το απολυτοποιείς, σου δημιουργεί μια μικροαστική αντίληψη ότι εμείς δεν είμαστε σαν τους άλλους, είμαστε διαφορετικοί, καλλίτεροι. Εύλογα αυτό σε πλανά και πλανάς. Από την άλλη πλευρά η εξουσία, το κράτος αποδεικνύει ότι στον τομέα της οικονομίας δεν θέλει να ελέγχει τα πάντα, δίνει την αίσθηση, δημιουργεί την επίφαση ότι επιτρέπει τα περιθώρια μιας χαλαρότητας «αφήνοντας» συντελεστές της οικονομίας να τακτοποιήσουν τα «του οίκου τους». Όμως το πιο σημαντικό είναι ότι υπάρχει στα μυαλά των κυβερνώντων η επιδίωξη κάποιες - ίσως - κυβερνητικές αποφάσεις να πλουμιστούν με την αχλή επιστημοσύνης που εκπηγάζει από τη συναίνεση του ΟΕΕ ή από τις αρμοδιότητες που αυτό απαιτεί για τη χορήγηση άδειας του λογιστή - φοροτέχνη. Και με βάση το γεγονός πως ζούμε σε μια εποχή που όπως λέγεται - χωρίς αυτό να συμβαίνει σε απόλυτες γραμμές αλλά η κατά κόρον χρησιμοποίηση της παρακάτω έκφρασης καταλήγει ώστε να γίνει μια απατηλή αντίληψη - ιδεολόγημα - ότι οι ιδεολογίες έχουν καταρρεύσει, το μεγαλύτερο μέρος της κοινής γνώμης ίσως θεωρήσει ότι οι επιστημονικές απόψεις θεωρίες των οικονομολόγων είναι αντικειμενικές πολιτικά ουδέτερες, μη επιδεχόμενης κριτικής.

Έτσι οι κάθε φορά κυβερνώντες μπορούν αν επικαλούνται τις γνώμες, μελέτες, αποφάσεις του ΟΕΕ επιχειρηματολογώντας ότι έτσι έχουν τα

Ζητήματα αυτά, αφού έτσι «διέγνωνσαν» οι κατεξοχήν αρμόδιοι, οι τεχνοκράτες της οικονομίας. (Βέβαια όλα αυτά υπό την προϋπόθεση ότι ταυτίζονται οι απόψεις των δυνάμεων που κυριαρχούν στο ΟΕΕ με τις κυβερνητικές επιλογές). Επιφανειακά, βέβαια κόπτονται διακηρύσσουν σε όλους τους τόνους πως στην οικονομία δεν έχει χώρο για πολιτική, οι επιλογές δεν μπορεί να είναι πολλές, τα πράγματα είναι συγκεκριμένα, οι λύσεις που θα ακολουθήσουν, κρυστάλλινες, διαυγείς. Νομίζουμε πως αυτό είναι ενταγμένο σε μια ευρύτερη στροφή των κυρίαρχων δυνάμεων στον κοινωνικοοικονομικό τομέα σε μια αργή αλλά σταθερή διαμόρφωση μιας κοινωνίας των ειδικών, των πάσης φύσεως τεχνοκρατών. Με στατιστικά στοιχεία, με μελέτες οι τεχνοκράτες θα γνωμοδοτούν και οι κυβερνώντες, ανάλογα με τις πολυπλόκαμες διασυνδέσεις τους, θα αποφασίζουν μακράν των κοινωνιών, πέρα από κάθε κοινωνικό έλεγχο.

Από την άλλη πλευρά ο διαχωρισμός ανώτερων και ανώτατων σχολών που αναπαράγει τις ιεραρχικές δομές της κοινωνίας βρίσκει άλλη μια δίοδο ώστε να νομιμοποιηθεί στα μυαλά των ανθρώπων ως κάτι το φυσιολογικό. Χωρίς να λαμβάνεται υπόψη αν αυτές οι διαφορές - και όχι ιεράρχηση σε αξία - εδράζονται σε πραγματικά δεδομένα: στο περιεχόμενο των σπουδών, στο αντίκρισμα των πτυχίων στην κοινωνία. Άσχετα με το γεγονός πως η έκφραση ενός μέρους των πτυχιούχων των ανώτατων οικονομολογικών σχολών καλείται να εκδώσει άδεια ασκήσεως επαγγέλματος και σε ανθρώπους που δεν ανήκουν στα μέλη του. Άσχετα αν με αυτό όπως είναι εύλογο και αναμενόμενο μπορεί να

προκαλέσει ένα σωρό άγονες συγκρούσεις συντεχνιακού χαρακτήρα, να πατώσει τις αντιθέσεις μεταξύ των επαγγελματικών ομάδων που εμπλέκονται σε αυτήν την υπόθεση. Βέβαια όλα αυτά μπορεί να λειτουργήσουν επωφελώς για την πολιτεία. Ίσως δηλαδή η πολιτεία μετά αυτές τις συγκρούσεις να κληθεί ως αρωγός, με ισορροπιστική τακτική και λογική να δώσει τη λύση που χρειάζονται. Μια λύση που όπως γίνεται αντιληπτό σαφώς δεν θα είναι μακρόπνοη, αλλά ευκαιριακού πρόσκαιρου χαρακτήρα και βέβαια ανάλογη της έντασης των συγκρούσεων στο χώρο των οικονομολόγων - λογιστών. Τα πομπώδη, ρητορικά λόγια για το καλό της οικονομίας, του κλάδου κρύβουν ίσως το θετικό πολιτικό κόστος από την ανάδειξη του επιτυχούς, παρεμβατικού χαρακτήρα της πολιτείας.

5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΕΕ

Όμως αυτά που προηγήθηκαν παραπάνω δεν μας οδηγούν σε μια πλήρη και ανεπιφύλακτη απόρριψη του ΟΕΕ γενικά. Προσβλέπουμε σε έναν ΟΕΕ με διαφορετικό τρόπο λειτουργίας. Καταρχήν ένας ΟΕΕ όπου θα μετέχουν οι πτυχιούχοι ανώτατων - γιατί όχι και ανώτερων σχετικών με την οικονομική δραστηριότητα σχολών - οικονομικών σχολών, αδρόα, σύσσωμα και όχι ένα μικρό μέρος τους. Βέβαια και εδώ προκύπτει ένα άλλου είδους πρόβλημα.

Εδώ και μια δεκαετία και σε επαγγελματικές ενώσεις, σε σωματεία παρατηρείται μια ογκώμενη αδιαφορία των μελών της να μετέχουν ενεργά στα σωματειακά δρώμενα, στα κοινά μια απαρέσκεια από το να λαβαίνουν μέρος και στις αρχαιρεσίες. Οι λόγοι είναι πολλοί: Η απολιτικότητα, η κούραση από τον στείρο κομματικό λόγο, η στροφή και η αποδέωση των ατομικών λύσεων. Θα λέγαμε όμως πως περιγράφουμε μια υφή του προβλήματος: κρίση της αντιπροσώπευσης. Τι εννοούμε; πολύ συχνά παρατηρείται το φαινόμενο και ευρύτερα στην πολιτική - το ότι ενώ υψίζονται διάφορα προγράμματα στην πράξη υλοποιούνται εντελώς διαφορετικά. Μάλιστα οι συνδικαλιστές- όχι όλοι, δεν είναι οπαδοί της ισοπέδωσης - δίνεται η εντύπωση στον έξω κόσμο ότι επηρεάζονται καθοριστικά από τις διαπλοκές της με διάφορα κυβερνητικά και ανώτατα οικονομικώς κλιμάκια, ότι οικονομούνται και λειτουργούν ερήμην των όσων τους εξέλεξαν. Καταλήγουν έτσι να θεωρούνται ένα γραφειοκρατικό στρώμα το οποίο αυτονομείται και

καθόλου οι πράξεις και οι ενέργειες του δεν ελέγχονται από τη βάση. Μάλιστα η εμφάνιση πολλών συνδικαλιστών στο άρμα πολιτικών κομμάτων ως βουλευτών ή ως κυβερνητικών παραγόντων επιτείνει τη μη αξιοπιστία και την έλλειψη εμπιστοσύνης της κοινωνίας, των πολιτών προς τους συνδικαλιστές. Για να μην λοιπόν καταλήξει το ΟΕΕ ένας μηχανισμός όπου θα μετέχει ενεργά ένας μικρός αριθμός πτυχιούχων των ανώτατων οικονομολογικών σχολών όπου κομματικοί εκπρόσωποι θα επιμετρούν τις δυνάμεις τους και θα αυτοεπιβεβαιώνονται, είναι ανάγκη - όπως και σε όλους τους συνδικαλιστικούς φορείς - να αλλάξει ριζικά ο τρόπος συγκρότησης τους, ο τρόπος εκλογής. Και οι λύσεις που θα πρέπει - κατά τη γνώμη μας - να προκριθούν, οι μορφές ανάδειξης να είναι άμεσης δημοκρατίας, με αδιάκοπο και συνεχή κοινωνικό έλεγχο. Η μεγάλη πλειοψηφία δηλαδή ύστερα από γόνιμο και ολόπλευρο διάλογο, ύστερα από αντιπαράθεση γνώμων θα αποφασίζει και δεν θα παρακολουθεί μακάρια πως υλοποιούνται οι αποφάσεις από τους νεοεκλεγέντες εκπροσώπους τους, αλλά θα τους ελέγχει ανά πάσα στιγμή. Βέβαια για να είμαστε ρεαλιστές αυτό απαιτεί και μια διαφορετική στάση από τον κόσμο, μια ριζική διαφοροποίηση της νοοτροπίας του. Δηλαδή να τους χαρακτηρίζει όχι παθητικότητα, να μην προτάσσουν κουραστικά το βλακώδες και ανεδαιφικό επιχείρημα που απεικονίζει τη στείρα άρνηση: «για όλα φταίνε οι συνδικαλιστές» τους οποίους σημειωτέον εμείς υψφίζουμε και συνεπόμενα στηρίζουμε με το να μη μετέχουμε ενεργά στα συνδικαλιστικά δρώμενα. Από την άλλη πλευρά το ΟΕΕ πρέπει να επενδυθεί το ρόλο ενός χρηστικού -

«Ουδέτερου εργαλείου στα χέρια της πολιτείας. Είναι ανάγκη να μην παρουσιάζει την εικόνα ενός μηχανισμού φαινομενικής επιστημοσύνης, μιας οικονομικής λέσχης, μιας συντεχνιακής ομάδας.

Επιδίωξη του να είναι η αντιπαράθεση των μελών του ύστερα από γόνιμο πολιτικό διάλογο όχι μόνο στα μικρά, μα και στα μεγάλα ζητήματα της οικονομίας και της κοινωνίας. Να οικοδομηθεί, ένα όραμα ένα ευρύτερο σκεπτικό ανάλυσης των επιμέρους οικονομικών ζητημάτων. Επίσης αταλάντευτος στόχος του είναι να ενημερώνει την κοινωνία για τα τεκταινόμενα στην οικονομία με παρηψία και σε σχέση με τα γενικά και τα ειδικά. Άλλωστε όλοι γνωρίζουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος του κόσμου έχει μεσάνυχτα γύρω απ' αυτά τα θέματα και πέφτει εύκολα θύμα των «πολιτικάντηδων» των τεχνοκρατών. Μια τέτοια εικόνα του ΟΕΕ θα κέρδιζε την εμπιστοσύνη όλης της κοινωνίας και των ενώσεων των λογιστών - θα τους απομάκρυνε την ιδέα του παρακατιανού - και κοντά στα άλλα θα απομάκρυνε την κατηγορία ότι αυτό γίνεται (ο νόμος δηλαδή) για την επίλυση οικονομικών και διαχειριστικών προβλημάτων του ΟΕΕ. Επίσης, δεν θα ευσταθούσε πλέον, η άποψη ότι το ΟΕΕ είναι ένα στην ουσία κλειστό «club» οικονομολόγων που προσπαθεί να εκμεταλλευτεί τις όποιες αρμοδιότητες έχει προς ίδιον όφελος αξιοποιώντας τις σχέσεις της διοίκησης του με κυβερνητικά κλιμάκια.

Παρατηρώντας, τώρα, αυτούς που σύμφωνα με το νόμο μπορούν να ασκήσουν το επάγγελμα του λογιστή - φοροτέχνη τα σχόλια τα οποία μπορούμε να κάνουμε είναι προφανή και αρκετά. Καταρχήν διαπιστώνεται ότι μια ευρύτατη γκάμα πτυχιούχων (ανώτερων και

ανώτατων σχολών) έχει τη δυνατότητα να ασκήσει - οι προϋποθέσεις θα σχολιαστούν παρακάτω - το ως άνω επάγγελμα. Περιδιαβαίνοντας στον πίνακα που παρατίθεται στη σελίδα 51 διαπιστώνεται - με αφορμή τη ρήση του υπουργού ότι επιθυμεί τους λογιστές - φοροτέχνες ακραία απόληξη του φορολογικού μας συστήματος - ότι σε σύνολο 28 σχολών ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας μόνον πέντε εξ' αυτών στο πρόγραμμα σπουδών τους διδάσκονται ικανές ώρες φορολογικών μαθημάτων. [Πρόκειται για τις σχολές λογιστικής των ΤΕΙ (168 ώρες), Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Αθήνας (280 ώρες), Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών (με 70 ώρες) και Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής (με 112 ώρες), στο ίδιο Πανεπιστήμιο, και Δημόσιας Διοίκησης του Πάντειου Πανεπιστημίου (με 70 ώρες)]. Επομένως οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι πάλι αφήνουμε τη ζωή, την πράξη, την ενασχόληση με τα λογιστικά εν του γίνεσθαι, το περίφημο δαιμόνιο της αγοράς να δράσει και όχι στον ορθολογισμό και προγραμματισμό. Ενώ άλλη αρνητική διαπίστωση είναι ότι στο ίδιο σύνολο των 28 σχολών μόνον σε 10 οι σχολικές ώρες διδασκαλίας της λογιστικής ξεπερνούν τις 280 ώρες. [Πρόκειται για τις σχολές Λογιστικής των ΤΕΙ με (1106 ώρες), Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων με 1456 ώρες του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Επιχειρησιακής Έρευνας και Μάρκετινγκ με 658 του ίδιου Πανεπιστημίου, Πληροφορικής με 280 ώρες πάλι του ίδιου Πανεπιστημίου, Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του

Πανεπιστημίου Πειραιά με 532 ώρες και Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής με 280 ώρες του ίδιου Παν/μίου, Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών με 280 ώρες, Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του ίδιου Πανεπιστημίου με 630 ώρες, Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Χίος) με 1554 ώρες (Λογιστικής αν και καμιάς σχέσης με τα φορολογικά) και τέλος η σχολή Δημόσιας Διοίκησης του Πάντειου Πανεπιστημίου με 434 ώρες λογιστικής συνολικά]. Ενώ υπάρχουν και ακρότατα αρνητικά παραδείγματα όπως η σχολή Στατιστικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών με 56 ώρες διδαχθείσας λογιστικής συνολικώς και η Στατιστικής και Ασφαλιστικής του Πανεπιστημίου Πειραιά με 56 ώρες λογιστικής διδαχθείσες. Βέβαια σε πιο πάνω γραμμές έχουμε αναφερθεί και σχολιάσει την πολιτική του κράτους να δίνει τη δυνατότητα να ασχοληθούν με το επάγγελμα του λογιστή - φοροτεχνικού σε πτυχιούχους παραπάνω σχολών απ' αυτές που κανονικά και κυρίως με βάση το πρόγραμμα σπουδών θα όφειλε να πράξει: [Πολιτική για μείωση της ανεργίας επιφανειακά χωρίς προγραμματισμό, ιεράρχηση κλπ].

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΩΡΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	ΚΟΣΤ/ΓΝΗΣΗ	ΦΟ Ρ/ΓΚΑ	ΧΡΗΜ/ΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	ΕΞΕΙΔ/ΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΤΕΙ						
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	658	168	168		112	1100
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	140					140
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	112		52		42	206
ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ	112					112
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ						
ΔΙΕΘΝ. ΚΑΙ ΕΥΡΩΠ. ΟΙΚΟΝΟΜ. ΣΠΟΥΔΩΝ	56					56
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ				56		56
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	504	224	280	448		1456
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	336	154	42	126		658
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	168	56		56		280
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ	56					56
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ						
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	210					210
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	126	112		154	140	532
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ	112	56		56	56	280
ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	56				56	112
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	56					56
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ				112		112
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΑΙΡΟΙΝΟΥΠΟΛΗΣ						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔ. ΟΙΚΟΝ. ΚΑΙ ΚΟΙΝ. ΕΠΙΣΤ.						
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	1112	56	42			210
ΔΙΕΘΝ. ΚΑΙ ΕΥΡΩΠ. ΟΙΚΟΝ. ΚΑΙ ΠΟΛΙΤ. ΣΠΟΥΔΩΝ				56		56
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		70	70	140		280
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ	140	70	112	126	182	630
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	112	28				140
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ						
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	42	112		224		378
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΑΣ						
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ				56	42	98
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΧΙΟΥ)						
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	840	806		210		1554
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ						
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ	168					168
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ						
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	266	42	70	56		434
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ						
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ				182		182

Ωστόσο μια ευνοώμενη πολιτεία θα όφειλε να είχε παρέμβει με τρόπο που και να αποκαθιστά την αδικία και ως ένα βαθμό οι πτυχιούχοι όλων των οικονομικών σχολών θα έπρεπε να είχαν διδαχθεί αρκετές ώρες λογιστικής και ειδικότερα φορολογικών αν πιθανόν επέλεγαν το επάγγελμα του λογιστή - φοροτέχνη. Θα μπορούσε να προβλεφθεί δηλαδή για κάποιον φοιτητή ή σπουδαστή μιας οικονομολογικής σχολής στην οποία δεν διδάσκονταν αρκετές ώρες λογιστικής και ιδίως φορολογικών και ο οποίος στον ορίζοντα του - μεταξύ άλλων - είχε τη θέληση να ασκήσει το επάγγελμα του λογιστή - φοροτέχνη μια δέσμη μέτρων. Όπως κατά τη διάρκεια φοίτησης του να παρακολουθούσε αρκετές ώρες φορολογικών μαθημάτων και συγχρόνως να απαιτείτε και η πρακτική άσκηση του στο ιδιωτικό τομέα πριν την απόκτηση του πτυχίου. Βέβαια μπορεί να ήταν κάπως κουραστικό γι' αυτόν ή ακόμα να τον οδηγούσε λόγω φόρτου διαβάσματος να μεταθέσει ένα χρόνο τις σπουδές του με βάση τον προγραμματισμό που είχε στο μυαλό του. Παρ' όλα αυτά εκτιμάμε πως αν γινόταν έτσι αυτό θα ήταν επωφελές και για τον ίδιο και για κοινωνικό σύνολο, την οικονομία. Για τον ίδιο γιατί δεν θα χρειαζόταν ένα μεγάλο χρονικό διάστημα προσαρμογής στα δεδομένα του επαγγέλματος του λογιστή φοροτέχνη αφού θα είχε πάρει μια γεύση - υπερπολύτιμη - και θεωρητικής κατάρτισης και πρακτικής εφαρμογής. Και όπως είναι εύλογο θα ξεκινούσε με περισσότερο κέφι, αισιοδοξία, θα ένιωθε μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση ώστε να ασκήσει με σοβαρότητα, και με προοπτικές το ως άνω επάγγελμα και να μην το δει ως πάρεργο, ως επιπλέον

απασχόληση. Για το κοινωνικό σύνολο τώρα πάντα είναι θετικό να εισέρχονται ερμητικά σε κάθε είδους επάγγελμα - και επομένως και σε αυτό - νέοι άνθρωποι, με νέες ιδέες, με πρωτοβουλίες, αφού ανανεώνουν την εικόνα, έρχονται σε αντίθεση με την μιζέρια και το βόλεμα, μπολιάζουν με νέο αίμα τον κοινωνικό χώρο απέναντι στους σκουριασμένους αρμούς που από κατεστημένο τείνουν να μετατρέγουν τα επαγγέλματα σε συντεχνίες. Επιπλέον να μην λησμονούμε ότι ο λιγότερος χρόνος προσαρμογής σημαίνει και λιγότερες χαμένες εργατώρες με πρόδηλα οικονομικά οφέλη.

Όμως, σε αυτό το σημείο είναι ανάγκη να σχολιάσουμε γιατί υπογραμμίσαμε πιο πάνω την επιπλέον αυτή κατάρτιση να γίνει πριν την απόκτηση του πτυχίου. Και αυτή η επισήμανση δεν αφορά μόνο στους πτυχιούχους ανωτέρων - ανωτάτων σχολών σχετικών με την οικονομία μα ενδιαφέρει όλους όσους απόκτησαν ή αποκτούν πανεπιστημιακό δίπλωμα. Η μεγάλη ανεργία που πλήττει εκατομμύρια νέους πτυχιούχους στην Ευρώπη αντιμετωπίζεται από την Ε.Ε. και γενικά την πλειονότητα των κυβερνήσεων των χωρών - μελών όχι με το να αποδίδουν ευθύνες στον εαυτό τους για την αποτυχία τους στον τομέα απασχόλησης αλλά προσπαθούν εύσχημα να μετακυλήσουν τη δική τους ευθύνη στις πλάτες των πτυχιούχων. Έτσι μέσω εφημερίδων, ραδιοφώνων, τηλεοράσεων έχει αναπτυχθεί μια ευρύτερη φιλολογία, ένα σκεπτικό ότι εφόσον η επιστήμη σε καθημερινή βάση εξελίσσεται ραγδαία και οι πτυχιούχοι οφείλουν να προσαρμοστούν. Και αυτό διότι οι γνώσεις συνεχώς διευρύνονται, ενώ αυτές που πιστοποιούνται μέσω των πτυχίων τους δεν

φτάνουν και επομένως υπονοείται ότι χρειάζονται και άλλες γνώσεις, masters, διδακτορικά ακόμη και άλλα πτυχία. Και ελλείπει ενός σχεδίου μεταπτυχιακών σπουδών ευρύτατου και υποχρεωτικού υπό την εποπτεία της πολιτείας που θα καλύπτει όλους τους πτυχιούχους η ευθύνη μετατίθεται στον ίδιο τον πτυχιούχο που πρέπει να τελειοποιηθεί με μεταπτυχιακές σπουδές. Και εκτός των άλλων όλα αυτά θα λάβουν χώρα ενός σκληρού ανταγωνισμού τον οποίο τα Μ.Μ.Ε. προσπαθούν συνεχώς να παγιώσουν. Αυτοί λοιπόν οι πτυχιούχοι ως άνθρωποι καλλιεργημένοι επιστήμονες - όπως έχουν χρέος να κάνουν λόγω της ιδιότητάς τους, να ερευνούν τα βαθύτερα αίτια των καταστάσεων και να μην μένουν στα φαινόμενα - να προσπαθούν να ανακαλύγουν τα ευρύτερα αίτια της κακοδαιμονίας τους, ο εχθρός τους γίνεται ο άλλος, μπλέκονται στα δίχτυα του ανταγωνισμού χωρίς οίκτο. Είναι ενδεχόμενο λοιπόν στο μέλλον οι συσχετισμοί να αλλάξουν και έτσι και στις οικονομολογικές σχολές να προβλέπεται ότι για να δουλέγουν ως φοροτέχνες - λογιστές να είναι αναγκαίο να ξαναεπιστρέγουν στα ΤΕΙ και ΑΕΙ για να κατοχυρώσουν περισσότερες διδακτικές μονάδες λογιστικής. Βέβαια είναι προφανές πως αυτό σημαίνει μείωση της αξίας του πτυχίου, καλλιεργείται η ιδέα ότι για την ανεργία του ευθύνεται ο ίδιος ο πτυχιούχος που αρκέστηκε στην απόκτηση ενός μόνο πανεπιστημιακού διπλώματος. Από την άλλη πλευρά παγιώνεται ο διαχωρισμός σε ανώτερες και ανώτατες σχολές αφού στο άρθρο 1 παρ. 2β δηλώνεται ότι άδεια ασκήσεως του επαγγέλματος του λογιστή - φοροτέχνη μπορεί να αποκτήσουν τα μέλη του ΟΕΕ (Πτυχιούχοι ανώτατων οικονομολογικών

σχολών) ενώ στους πτυχιούχους των τμημάτων Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των ΤΕΙ απαιτείται αρκετή προϋπηρεσία ως λογιστές. Παρατηρούμε λοιπόν αντί να ενισχυθούν όπως προτείναμε παραπάνω αυτοί οι οποίοι προσανατολίζονται να ασχοληθούν με αυτό το επάγγελμα σε αντίστοιχες ώρες μέσα στα ΑΕΙ και ΤΕΙ ώστε το πτυχίο τους να έχει το ανάλογο αντίκρισμα, δεματοποιείται για μια ακόμη φορά η ανισομέρεια, ο διαχωρισμός, η ιεραρχική δόμηση των πραγμάτων. Αντί το κράτος, η πολιτεία χωρίς με κανένα τρόπο να τασσόμαστε υπέρ των κλειστών επαγγελμάτων δίκην συντεχνιών - να προσδιορίζει επακριβώς τα όρια, τις προϋποθέσεις ώστε οι πτυχιούχοι των ανωτέρων - ανωτάτων σχολών να μπορούν να ασκήσουν κάποια επαγγέλματα, διευρύνει τα όρια και μετά παρέχει μερικά προνόμια, διαχωρίζει τους πτυχιούχους με βάση τη λογική της ιεραρχίας εν γένει - όπως την έχουμε αναλύσει παραπάνω - και με βάση την όχι ρεαλιστική πραγματική αξία των πτυχίων στηριζόμενο στο πρόγραμμα σπουδών τους στα ΑΕΙ και ΤΕΙ. Βέβαια εκμεταλλεύεται και το γεγονός πως χρόνια και χρόνια η κοινή γνώμη διαμορφώθηκε με την αντίληψη ότι τα ΑΕΙ είναι υπέρτερα των ΤΕΙ ενώ και οι υποψήφιοι των δεσμών στην συντριπτική τους πλειοψηφία είχαν ως δεύτερη και Τρίτη επιλογή την είσοδο τους στα ΤΕΙ χωρίς πολλές φορές καν να προσέχουν, να εξετάζουν άλλα κριτήρια. Όπως: το αν το επάγγελμα στο οποίο προσβλέπουν είναι κορεσμένο, αν ταιριάζει με το χαρακτήρα και τις ικανότητες τους αλλά αφήνονται να πετύχουν την κοινωνική τους καταξίωση στο περίγυρο τους με το να εισάγονται στα υπέρτερα ΑΕΙ. Έτσι με την τακτική αυτή επιτυγχάνεται ο

διαχωρισμός των πτυχιούχων σε μικρές ομάδες με αντιτιθέμενα μικροσυμφέροντα, ενώ ξεσπούσαν ανταγωνισμοί μεταξύ του, εκτοξεύονταν εκατέρωθεν κατηγορίες που συνίστατο λαϊκιστή στη ρήση «ότι για την κακή τη μοίρα μας οι αντίπαλοι φταίνε» (άλλοι πτυχιούχοι των ΤΕΙ ή ΑΕΙ) ανάλογα με τη θέση στην οποία βρισκόταν ο καθένας.

Ωστόσο κάνοντας εδώ μια παρέμβαση οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι αυτό δεν συμβαίνει μόνο σε αυτόν τον τομέα π.χ. και στον τομέα της εκπαίδευσης λαβαίνει χώρα η σύγκρουση των πτυχιούχων της σχολής μηχανικών ηλεκτρονικών υπολογιστών με άλλους πτυχιούχους οι οποίοι παρακολουθώντας κάποιες ώρες συγκεκριμένων σεμιναρίων πληροφορικής μπορούν και εργάζονται ως καθηγητές πληροφορικής στα σχολεία. Το αποτέλεσμα είναι πέρα από το γεγονός πως επικρατεί ένας αναβρασμός που τον χαρακτηρίζουν ατέρμονες διαμάχες μεταξύ των ως άνω πτυχιούχων, οι εκάστοτε αδικημένοι να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη. Αλλεπάλληλες προσφυγές, αμφιρρεπείς εξισορροπιστικές αποφάσεις, αιτήσεις αναίρεσης κλπ όχι μόνο διαμορφώνουν ένα τοπίο που συντίθεται με ασαφείς όρους παιχνιδιού αλλά μορφοποιείται ένα ακόμη ιδεολόγημα. Αντί να είναι ο ειλικρινής διάλογος, στην κοινωνία, οι καθαρές πολιτικές οι οποίες αντανακλούν ένα συγκεκριμένο σκεπτικό, μια φιλοσοφία, ο βαθμός απήχησης διαφόρων ιδεών στο κοινωνικό σύστημα και συνακόλουθα ο βαθμός επηρεασμού της κρατικής μηχανής, η δικαιοσύνη απαγορεύεται σε έναν πανταχού - παρόντα επιλυτή κοινωνικών διαφορών. Δεν είναι η τελευταία πια καταφυγή του πολίτη, αλλά «πόντιος πιλάτος» που θα διευθετεί ευκαιριακά, με

εξισορροπιστικές λογικές σε έναν αξεδιάλυτο μίτο αντιτιθέμενων μικροσυμφερόντων.

6. ΤΟ Νο340/1998 ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΙΣΤΕΣ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΕΣ

Ριζικές αλλαγές στον τρόπο άσκησης του επαγγέλματος του λογιστή - φοροτεχνικού επέρχονται με το νέο Π.Δ., το οποίο υπογράφηκε από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και δημοσιεύτηκε στο φύλλο της Ε.Τ.Κ. (τεύχος Α΄/ υπ' αριθμ. 228). Ειδικότερα με το εν λόγω Π.Δ., αλλάζει ο τρόπος χορήγησης άδειας για την άσκηση του εν λόγω επαγγέλματος προβλέπονται απλούστερες διαδικασίες για την αφαίρεση της άδειας άσκησης, ενώ καθορίζεται το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας ανάλογα με την κατηγορία της άδειας.

Το πλήρες κείμενο του ανωτέρω Π.Δ. έχει ως εξής:

Άρθρο 1

Λογιστής φοροτεχνικός

Λογιστής φοροτεχνικός είναι ο κάτοχος ειδικής άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ο οποίος ασχολείται κατ' επάγγελμα ως μισθωτός ή ελεύθερος επαγγελματίας με λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών ή και άλλων φυσικών προσώπων.

Άρθρο 2

Περιεχόμενο επαγγέλματος

Έργο των λογιστών φοροτεχνικών είναι:

1. Η ορθή εφαρμογή των λογιστικών αρχών, προτύπων και σχεδίων γενικών και κλαδικών
2. Η εποπτεία και η εφαρμογή διαδικασιών για τον προσδιορισμό της φορολογητέας ύλης και των αναλογούντων φόρων και ο έλεγχος της τυπικής επάρκειας και ακρίβειας των στοιχείων και παραστατικών
3. Η ενημέρωση και τήρηση των φορολογικών βιβλίων σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.
4. Η κατάρτιση και η υπογραφή των οικονομικών καταστάσεων των ισολογισμών και των λογαριασμών αποτελεσμάτων χρήσης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, επιχειρήσεων και οργανισμών.
5. Η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή των φορολογικών δηλώσεων, συμπληρωματικών στοιχείων και καταστάσεων, καθώς και η επιμέλεια εφαρμογής των απαιτούμενων διαδικασιών και διατυπώσεων προς τις φορολογικές και οικονομικές αρχές.
6. Η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή συμπληρωματικών και στατιστικών στοιχείων και καταστάσεων προς τις δημόσιες αρχές.
7. Η σύνταξη, υπογραφή και υποβολή μισθολογικών καταστάσεων, ασφαλιστικών εισφορών και προγραμμάτων εργασίας.

Άρθρο 3

Περιεχόμενο επαγγελματικής δραστηριότητας κατά κατηγορία αδείας

Το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας των λογιστών φοροτεχνικών κατά κατηγορία αδείας καθορίζεται ως ακολούθως:

1. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού Δ' τάξεως συντάσσουν φορολογικές δηλώσεις και διενεργούν λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών τηρούντων βιβλίων Α' κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων [π.δ. 186/1992 (ΦΕΚ Α./ 84)], όπως ισχύει καθώς και των επιτηδευματιών τηρούνται βιβλία Β' κατηγορίας των οποίων τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα δεν υπερβαίνουν το 10% του προβλεπόμενου ορίου βιβλίων Β' κατηγορίας
2. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού γ' τάξεως διενεργούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών τηρούντων βιβλία Α, Β κατηγορίας του Κ.Β.Σ.
3. Οι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού Β' τάξεως διενεργούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες τηρούντων βιβλία Α, Β κατηγορίας καθώς και επιτηδευματιών τηρούντων βιβλία Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. των οποίων τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα δεν υπερβαίνουν το όριο της Β' κατηγορίας προσαυξημένο κατά ποσοστό 40%.

4. Οι κάτοχοι άδειας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού Α΄ τάξεως διενεργούν κάθε είδους λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών ανεξαρτήτως ορίου ετησίων ακαθαρίστων εσόδων.

Άρθρο 4

Χορήγηση Αδείας

1. Για τη χορήγηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού υποβάλλεται αίτηση του ενδιαφερομένου προς την Κεντρική Διοίκηση του Ο.Ε.Ε. ή ανάλογα με τον τόπο της επαγγελματικής του εγκατάστασης προς την αρμόδια τοπική διοίκηση (Τ.Δ.) περιφερειακού τμήματος (Π.Τ.) του Ο.Ε.Ε.
2. Στην αίτηση για τη χορήγηση της άδειας ασκήσεως επαγγέλματος αναφέρονται τα στοιχεία ταυτότητας, ο αριθμός μητρώου και ο αριθμός άδειας ασκήσεως οικονομικού επαγγέλματος προκειμένου περί μελών του Ο.Ε.Ε., η διεύθυνση της Επαγγελματικής δραστηριότητας ή κατοικίας, τα πτυχία, οι τίτλοι σπουδών, η ειδίκευση, καθώς και η επαγγελματική πείρα.
3. Η αίτηση για τη χορήγηση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος συνοδεύεται υποχρεωτικά από επικυρωμένο αντίγραφο, πτυχίων, τίτλων σπουδών, πιστοποιητικών επαγγελματικής κατάρτισης και εμπειρίας καθώς και των απαιτούμενων εγγράφων για την απόδειξη της άσκησης επαγγέλματος όπως στο άρθρο 20 του παρόντος ορίζεται.

4. Στην περίπτωση αίτησης για τη χορήγηση αδειάς ανωτέρας τάξεως, υποβάλλεται από τον ενδιαφερόμενο επικυρωμένο αντίγραφο της αδειάς την οποία κατέχει και βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του ΟΕΕ στην οποία θα πιστοποιείται η επιτυχής εξέταση του ενδιαφερόμενου.
5. Η άδεια άσκησης επαγγέλματος χορηγείται με απόφαση της Κεντρικής Διοίκησης ή της αρμόδιας Τοπικής Διοίκησης Περιφερειακού Τμήματος του ΟΕΕ μετά από αιτιολογημένη εισήγηση τριμελούς επιτροπής, τα μέλη της οποίας ορίζονται από τις παραπάνω διοικήσεις. Είναι μέλη του ΟΕΕ και έχουν άδεια λογιστή - φοροτεχνικού α΄ τάξεως. Ένα (1) από τα μέλη της επιτροπής δύναται να προτείνεται από τις δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις του χώρου των λογιστών - φοροτεχνών, εντός προθεσμίας 15 ημερών από την περιλεύσεως του σχετικού εγγράφου, παρερχομένης απράκτου της προθεσμίας αυτής, ο εκπρόσωπος ορίζεται από την κεντρική διοίκηση ή την αρμόδια Τοπική Διοίκηση Περιφερειακού Τμήματος του ΟΕΕ.
6. Στους κατόχους αδειάς ασκήσεως επαγγέλματος χορηγείται δελτίο επαγγελματικής ταυτότητας, το οποίο ανανεώνεται το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους.
7. Για την έκδοση της αδειάς ασκήσεως επαγγέλματος απαιτείται η καταβολή των δικαιωμάτων του Ο.Ε.Ε. σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 1 του Ν. 2515/97.

8. Η απόφαση της Κεντρικής Διοίκησης ή της αρμόδιας Τοπικής Διοίκησης, Περιφερειακού Τμήματος του Ο.Ε.Ε για τη χορήγηση ή όχι της άδειας εκδίδεται το αργότερο εντός δύο μηνών από την υποβολή της αίτησης του ενδιαφερόμενου και υπογράφεται από τον πρόεδρο και τον γενικό γραμματέα της αρμόδιας για τη χορήγηση της διοίκησης.
9. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος χορηγείται μόνο σε φυσικά πρόσωπα
10. Για την έναρξη της ασκήσεως επαγγέλματος του λογιστή φοροτεχνικού στην αρμόδια ΔΟΥ υποβάλλεται επικυρωμένο αντίγραφο, άδειας.

Άρθρο 5

Απόκτηση άδειας ανώτερης κατηγορίας

1. Οι κάτοχοι άδειας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού Δ΄ τάξεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περιπτ. α. του Ν. 2515/97 μπορούν να αποκτήσουν άδεια Γ΄ τάξεως μετά προηγούμενη επιτυχή εξέταση στα μαθήματα της ενότητας Α του άρθρου 10 του παρόντος.
2. Οι κάτοχοι άδειας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού Γ΄ τάξεως κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περιπτ. β του Ν. 2515/97 μπορούν να αποκτήσουν άδεια Β΄ τάξεως μετά προηγούμενη επιτυχή εξέταση στα μαθήματα της ενότητας Β του άρθρου 10 του παρόντος.

3. Τα μέλη του Ο.Ε.Ε. και οι πτυχιούχοι του τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των ΤΕΙ, που είναι κάτοχοι αδείας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού β΄ τάξεως μπορούν να αποκτήσουν άδεια Α΄ τάξεως μετά προηγούμενη επιτυχή εξέταση στα μαθήματα της ενότητας Γ του άρθρου 10 του παρόντος.

Άρθρο 6

Εξετάσεις

1. Οι εξετάσεις οι οποίες είναι γραπτές, διενεργούνται μία φορά το έτος με απόφαση της Κ.Δ. του Ο.Ε.Ε. και η σχετική προκήρυξη η οποία αναφέρει την ημέρα έναρξης αυτών, τον τόπο διεξαγωγής την προθεσμία υποβολής αιτήσεων συμμετοχής, τα δικαιολογητικά, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, δημοσιεύεται σε δύο (2) ημερήσιες πολιτικές και μία (1) ημερήσια οικονομική εφημερίδα και τοιχοκολλάται στο κεντρικό κατάστημα του ΟΕΕ και στα κατά τόπους γραφεία των εδρών των Π.τ. του Ο.Ε.Ε. Η τελευταία δημοσίευση πρέπει να γίνεται τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από την οριζόμενη ημερομηνία έναρξης των εξετάσεων.

Άρθρο 7

Επιτροπή εξετάσεων

1. Οι εξετάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης ε της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του Νόμου 2515/97 διενεργούνται από ειδική επιτροπή αποτελούμενη από καθηγητές ΑΕΙ και ειδικούς επαγγελματίες αναγνωρισμένου κύρους με την ευθύνη

της Κεντρικής Διοίκησης του Ο.Ε.Ε. Ειδικότερα η εξέταση στα μαθήματα των ενοτήτων Α, Β και Γ του άρθρου 10 του παρόντος γίνεται από τριμελή επιτροπή αποτελούμενη από δύο (2) Καθηγητές Οικονομικών Πανεπιστημίων, εκ των οποίων ο αρχαιότερος είναι Πρόεδρος αυτής και ένα (1) ειδικό επαγγελματία. Γραμματέας της επιτροπής ορίζεται μόνιμος υπάλληλος του Ο.Ε.Ε.

2. Τα μέλη της επιτροπής οι γραμματείς και οι αναπληρωτές τους ορίζονται με απόφαση της Κ.Δ. του Ο.Ε.Ε.

Άρθρο 8

Υποβολή Αιτήσεων

Οι ενδιαφερόμενοι να μετάσχουν στις εξετάσεις υποβάλλουν αίτηση στη Γραμματεία του Ο.Ε.Ε. δεκαπέντε (15) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την έναρξη των εξετάσεων. Στην αίτηση επισυνάπτονται α) επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίων τίτλων σπουδών και πιστοποιητικών επαγγελματικής κατάρτισης. β) Τα σχετικά έγγραφα, όπως στο άρθρο 4 του παρόντος ορίζεται με τα οποία αποδεικνύεται η άσκηση του επαγγέλματος και γ) αντίγραφο ποινικού μητρώου περί ελλείψεως καταδίκης επί των αναφερομένων στο άρθρο 19 του παρόντος αδικημάτων.

Άρθρο 9

Έλεγχος δικαιολογητικών

1. Η επιτροπή των εξετάσεων συνέρχεται μέσα σε τρεις (3) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου άρθρου και αφού ελέγξει τις αιτήσεις συμμετοχής και τα δικαιολογητικά καταρτίζει πίνακα στον οποίο καταχωρούνται με αλφαβητική σειρά οι υποψήφιοι που έχουν τις προϋποθέσεις να μετάσχουν στις εξετάσεις. Οι υπόλοιποι αποκλείονται με ειδικώς αιτιολογημένη απόφαση της επιτροπής. Ο παραπάνω πίνακας καθώς και ο πίνακας των αποκλειομένων από τις εξετάσεις τοιχοκολλάται στο κατάστημα του Ο.Ε.Ε. και στα κατά τόπους γραφεία των εδρών των Π.Τ. του Ο.Ε.Ε.
2. Οι υποψήφιοι, των οποίων οι αιτήσεις έγιναν δεκτές, καλούνται να εξεταστούν με το πρόγραμμα των εξετάσεων που καταρτίζεται από την Επιτροπή και τοιχοκολλάται τρεις (3) ημέρες πριν από την έναρξη των εξετάσεων στο κατάστημα του Ο.Ε.Ε. και στα κατά τόπους γραφεία των εδρών των Π.Τ. του Ο.Ε.Ε.

Άρθρο 10

Εξεταστέα μαθήματα

Τα μαθήματα τα οποία περιλαμβάνει η κάθε μία από τις ενότητες Α, Β και Γ καθορίζονται ως εξής:

Ενότητα Α

- α. Γενικές Αρχές Λογιστικής
- β. Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
- γ. Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων

- δ. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
- ε. Στοιχεία Δημόσιας Οικονομίας

Ενότητα Β

- α. Γενική Λογιστική
- β. Γενικό Λογιστικό Σχέδιο
- γ. Αναλυτική Λογιστική
- δ. Εσωτερικός Λογιστικός Έλεγχος
- ε. Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
- στ. Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων
- ζ. Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
- η. Εισαγωγή στο Δίκαιο - Εμπορικές Εταιρίες

Ενότητα Γ

- α. Ανάλυση και κριτική διερεύνηση ετήσιων οικονομικών καταστάσεων
- β. Ενοποιημένοι Ισολογισμοί
- γ. Δίκαιο Εταιρειών
- δ. Στοιχεία Χρηματοοικονομικής Διοίκησης
- ε. Στοιχεία Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου
- στ. Στοιχεία Φορολογικής Δικονομίας

Άρθρο 11

Διεξαγωγή εξετάσεων

1. Το θέμα κάθε μαθήματος είναι κοινό για όλους τους υποψήφιους και καθορίζεται από την επιτροπή.
2. Στους εξεταζόμενους παρέχεται χρόνος μέχρι δύο ώρες για την ανάπτυξη του θέματος, ο οποίος υπολογίζεται από το τέλος της εκφώνησής του. Όταν συμπληρωθεί ο χρόνος ο εξεταζόμενος οφείλει να παραδώσει το χειρόγραφό του.
3. Υποψήφιος ο οποίος δεν προσήλθε, για οποιοδήποτε λόγο κατά την έναρξη της εξέτασης, δεν μπορεί να μετάσχει σε αυτήν και αποκλείεται από τις εξετάσεις.
4. Υποψήφιος που καταλαμβάνεται να αντιγράψει από βιβλία ή χειρόγραφα, να χρησιμοποιεί σημειώσεις ή να συνεννοείται με άλλον υποψήφιο, αποβάλλεται από την αίθουσα και αποκλείεται από τις εξετάσεις.
5. Οι υποψήφιοι αναπτύσσουν τα θέματα σε φύλλα χάρτου, τα οποία παρέχει η επιτροπή και φέρουν την σφραγίδα του Ο.Ε.Ε.
6. Απαγορεύεται η αναγραφή στα φύλλα αυτά οποιουδήποτε ονόματος ή άλλου διακριτικού σημείου. Παράβαση της απαγόρευσης αυτής παρέχει στην επιτροπή το δικαίωμα να βαθμολογήσει το θέμα με βαθμό 0.

7. Το ονοματεπώνυμο του εξεταζόμενου γράφεται στο πάνω αριστερό μέρος του φύλλου, στο οποίο έγινε η ανάπτυξη του θέματος και καλύπτεται με αδιαφανές φύλλο χάρτου. Η κάλυψη γίνεται από τον υποψήφιο αφού προηγηθεί ο έλεγχος της ταυτότητάς του από μέλος της επιτροπής.

Άρθρο 12

Βαθμολόγηση - Επιτυχόντες

1. Τα μέλη της επιτροπής βαθμολογούν με βαθμούς από μηδέν μέχρι 10 τα γραπτά, στα οποία και σημειώνονται οι βαθμοί. Το κάθε μέλος της επιτροπής θέτει ιδιαίτερο βαθμό χωριστά για κάθε γραπτό και εξάγεται ο μέσος όρος κάθε μαθήματος. Το άθροισμα των βαθμών αυτών διαιρούμενο με τον αριθμό των μαθημάτων δίνει τον τελικό βαθμό. Μετά την βαθμολόγηση από τους εξεταστές αποκαλύπτεται το όνομα του υποψηφίου.
2. Επιτυχόντες θεωρούνται οι υποψήφιοι των οποίων το άθροισμα των βαθμών, διαιρούμενο με τον αριθμό των μαθημάτων δίνει μέσο όρο βαθμολογίας πέντε.

Άρθρο 13

Πρακτικό εξετάσεων - Πίνακες επιτυχόντων

Η επιτροπή των εξετάσεων συντάσσει για την διεξαγωγή αυτών πρακτικό υπογραφόμενο από τα μέλη της και το γραμματέα, στο οποίο καταχωρούνται τα ονόματα των επιτυχόντων με αλφαβητική σειρά, χωρίς

να σημειώνεται ο βαθμός. Πίνακας επιτυχόντων τοιχοκολλάται στο κατάστημα του Ο.Ε.Ε.

Άρθρο 14

Δικαιώματα και υποχρεώσεις των λογιστών φοροτεχνικών

1. Ο λογιστής φοροτεχνικός εκπροσωπεί τον εντολέα του ενώπιον διοικητικών και φορολογικών αρχών και επιτροπών, συντάσσει όλα τα προβλεπόμενα από τη φορολογική και εφαρμοζόμενη στις φορολογικές αρχές νομοθεσία έγγραφα, διεξάγει κάθε φορολογική διατύπωση και ενεργεί κάθε πράξη που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των ανατιθεμένων σε αυτόν λογιστικών και φοροτεχνικών εργασιών.
2. Όλα τα έγγραφα που συντάσσονται από τον λογιστή φοροτεχνικό, φέρουν εκτός από την υπογραφή του και σφραγίδα στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά το ονοματεπώνυμο αυτού, η τάξη και ο αριθμός αδείας ασκήσεως επαγγέλματος, ο αριθμός του φορολογικού του μητρώου και η διεύθυνση της επαγγελματικής του δραστηριότητας.
3. Για την εκτέλεση των αναφερομένων στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου εργασιών απαιτείται έγγραφη εξουσιοδότηση του εντολέα. Σε περίπτωση ανάκλησης της εξουσιοδοτήσεως, ο εντολέας υποχρεούται να γνωστοποιήσει την ανάκληση στην αρμόδια αρχή.
4. Ο λογιστής φοροτεχνικός δικαιούται και ο εντολέας αντίστοιχα υποχρεούται στην χορήγηση των κάθε είδους στοιχείων και

παραστατικών τα οποία κρίνονται από τον λογιστή φοροτεχνικό αναγκαία για την ορθή εκτέλεση των ανατιθεμένων σε αυτόν εργασιών.

Άρθρο 15

Γραφεία

1. Για τη λειτουργία γραφείων παροχής λογιστικών και φοροτεχνικών υπηρεσιών, απαιτείται η άδεια, η οποία χορηγείται από το Ο.Ε.Ε.
2. Προϋπόθεση για τη χορήγηση αδείας λειτουργίας γραφείου οποιασδήποτε νομικής μορφής είναι η κατά τις διατάξεις του παρόντος κατοχή άδειας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού από τον υπεύθυνο ή τους υπεύθυνους του γραφείου και των μελών αυτού. Επί ανωνύμων εταιριών απαιτείται η κατοχή άδειας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού από τους μετόχους που εκπροσωπούν την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.
3. Για τη χορήγηση της ανωτέρω άδειας, υποβάλλεται αίτηση του υπεύθυνου ή των υπευθύνων για τη λειτουργία του γραφείου. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από επικυρωμένο αντίγραφο της άδειας του υπεύθυνου ή των υπευθύνων των γραφείων και των μελών αυτού και αναλόγως της νομικής μορφής με την οποία πρόκειται να λειτουργήσουν, επικυρωμένα αντίγραφα των κατά νόμο καταστατικών ή πιστοποιητικών από τα οποία προκύπτει η νόμιμη σύσταση και λειτουργία τους.

Άρθρο 16

Μητρώο

1. Στο Ο.Ε.Ε. τηρείται μητρώο αδειών άσκησης επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού κατά τάξεις, στο οποίο καταχωρούνται με αύξοντα αριθμό οι εκδιδόμενες άδειες και σημειώνονται οι τυχόν μεταβολές τους.
2. Σε ιδιαίτερο τμήμα του μητρώου αδειών καταχωρούνται οι άδειες λειτουργίας γραφείων με μνεία της νομικής μορφής τους, των μελών, των μετόχων και των υπευθύνων για τη λειτουργία τους.

Άρθρο 17

Ευθύνη λογιστών φοροτεχνικών

Ο λογιστής φοροτεχνικός οφείλει να επιδεικνύει την προσήκουσα επιμέλεια περί την εκτέλεση των εργασιών που του ανατίθενται, άλλως ευδύνεται έναντι του εντολέως του για τις κάθε είδους φορολογικές και λοιπές επιβαρύνσεις που προέκυαν από υπαιτιότητά του.

Άρθρο 18

Κυρώσεις

1. Ο κάτοχος αδείας άσκησης επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού, ο οποίος αναλαμβάνει και διενεργεί λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες πέρα των ορίων της αδείας του τιμωρείται με πρόστιμο από 50.000 μέχρι 500.000 δρχ.

2. Σε περίπτωση υποτροπής το ανώτατο όριο του προστίμου μπορεί να ανέλθει μέχρι του τριπλασίου του ανώτατου ορίου της προηγούμενης παραγράφου. Υποτροπή θεωρείται η εντός τριετίας επανάληψη της πράξης για την οποία τιμωρήθηκε οριστικά ο υπαίτιος.
3. Σε περίπτωση νέας υποτροπής ή μη καταβολής των προστίμων του παρόντος άρθρου ανακαλείται η άδεια ασκήσεως επαγγέλματος. Νέα υποτροπή θεωρείται η εντός τριετίας επανάληψη της πράξης για την οποία τιμωρήθηκε οριστικά ο υπαίτιος κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.
4. Τα πρόστιμα του παρόντος άρθρου, επιβάλλονται με απόφαση της Κεντρικής Διοίκησης του Ο.Ε.Ε. και αποτελούν έσοδα του Ο.Ε.Ε.

Άρθρο 19

Αφαίρεση Αδειών

1. Η άδεια άσκησης επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού αφαιρείται αυτοδικαίως στην περίπτωση που ο κάτοχος αυτής:
  - α. Καταδικάστηκε αμετακλήτως σε ποινή κάθειρξης ή β) καταδικάστηκε αμετακλήτως για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, εκβίαση, πλαστογραφία, απιστία, δωροδοκία, δωροληψία, καταπίεση, παράβαση καθήκοντος, εγκλήματα κατά των ηθών, συκοφαντική δυσφήμιση, δόλια χρήση ξένου σήματος, δόλια χρεοκοπία, λαθρεμπορία και παράβαση της νομοθεσίας για την εμπορία ναρκωτικών.

2. Άδεια ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού αφαιρείται επίσης: α) στις περιπτώσεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του παρόντος και β) εφόσον αποδεδειγμένα συνέπραξε σε πράξεις ή παραλείψεις που έχουν ως συνέπεια τα βιβλία και στοιχεία να μην εμφανίζουν την πραγματική κατάσταση.
3. Η άδεια λειτουργίας γραφείου παροχής λογιστικών και φοροτεχνικών υπηρεσιών αφαιρείται όταν εκλείβουν οι νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας του ή όταν αφαιρείται η άδεια άσκησης επαγγέλματος λογιστή φοροτεχνικού του υπεύθυνου ή των υπευθύνων για τη λειτουργία του.

Άρθρο 20

Απόδειξη άσκησης του επαγγέλματος

1. Όπου κατά τις διατάξεις του Ν. 2515/97 απαιτείται απόδειξη της άσκησης του επαγγέλματος του λογιστή φοροτεχνικού, του λογιστή και του βοηθού λογιστή, η απόδειξη αυτή παρέχεται με την υποβολή από τους ενδιαφερόμενους πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων, εργοδοτών, επιχειρήσεων και φορέων του δημοσίου ή του Ιδιωτικού τομέα στους οποίους παρείχαν τις υπηρεσίες τους, εκκαθαριστικών σημειωμάτων, μισθολογικών καταστάσεων, ασφαλιστικών βιβλιαρίων, πιστοποιητικών έναρξης επιτηδεύματος και κάθε άλλων σχετικών εγγράφων από τα οποία προκύπτει η διάρκεια και η μορφή της εργασιακής σχέσης.

2. Σε περίπτωση αποδεδειγμένης αδυναμίας υποβολής ενός των αναφερόμενων στην προηγούμενη παράγραφο εγγράφων οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν βεβαίωση της δευτεροβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης του χώρου των Λογιστών φοροτεχνών στην οποία είναι εγγεγραμμένοι, από την οποία να αποδεικνύεται η διάρκεια και η μορφή της εργασιακής σχέσης.

Άρθρο 21

Μεταβατικές διατάξεις

1. Στους κατόχους απολυτηρίου Γενικού Λυκείου που κατά τη δημοσίευση του Ν. 2515/97 ασκούσαν επί 17 έτη από τη λήξη του απολυτηρίου τους το επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή έχουν 17 έτη προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Γ΄ τάξεως.
2. Στους κατόχους απολυτηρίου επαγγελματικού λυκείου ή ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου κλάδου οικονομίας, που κατά τη δημοσίευση του Ν. 2515/97 ασκούσαν επί 15 έτη από τη λήξη του απολυτηρίου τους το επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή έχουν 15 έτη προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Γ΄ τάξεως.
3. Στους κατόχους πτυχίου Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) Λογιστικής και στους κατόχους μακροχρόνιων προγραμμάτων κατάρτισης του Ελληνικού Κέντρου Παραγωγικότητας (ΕΛ. ΚΕ. ΠΑ.) που ασκούσαν κατά τη δημοσίευση του Ν. 2515/97 επί 13 έτη το

- επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή έχουν 13 έτη προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Γ΄ τάξεως.
4. Στους πτυχιούχους των τμημάτων εμπορίας και διαφήμισης, διοίκησης επιχειρήσεων και τουριστικών επιχειρήσεων της Σχολής διοίκησης και Οικονομίας του ΤΕΙ που κατά τη δημοσίευση του Ν. 2515/97 ασκούσαν επί 10 έτη από τη λήξη του πτυχίου τους το επάγγελμα του λογιστή ως μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες ή έχουν 10 χρόνια προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Β΄ τάξεως.
5. Στους πτυχιούχους του Τμήματος Λογιστικής της σχολής διοίκησης και Οικονομίας των ΤΕΙ που κατά τη δημοσίευση του Ν. 2515/97 ασκούσαν επί 5 έτη από τη λήξη του πτυχίου τους το επάγγελμα του λογιστή ως μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες ή έχουν 5 έτη προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Α΄ τάξεως.
6. Στα μέλη του Ο.Ε.Ε. που έχουν άδεια άσκησης οικονομολογικού επαγγέλματος και κατά τη δημοσίευση του Ν. 2215/97 ασκούσαν επί 5 έτη το επάγγελμα του λογιστή ως μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες ή έχουν 5 ετή προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Α΄ τάξεως

7. Στα μέλη του ΟΕΕ που έχουν άδεια ασκήσεως οικονομολογικού επαγγέλματος και κατά τη δημοσίευση του παρόντος ασκούσαν επί 3 έτη το επάγγελμα του λογιστή ως μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες ή έχουν 3 έτη προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή Ιδιωτικού τομέα, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Β΄ τάξεως.
8. Στους πτυχιούχους του τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των ΤΕΙ που κατά τη δημοσίευση του παρόντος ασκούσαν επί 5ετή από τη λήψη του πτυχίου τους το επάγγελμα του λογιστή ως μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες ή έχουν 5 έτη προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή τον ιδιωτικού τομέα, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Β΄ τάξεως.
9. Στους μη πτυχιούχους, οι οποίοι αποδεδειγμένα από το έτος 1965 μέχρι και της 30ης Απριλίου 1977 έχουν υπογράψει ισολογισμούς επιχειρήσεων που λειτουργούν στην Ελλάδα τουλάχιστον τριών χρήσεων, χορηγείται άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Α΄ τάξεως.

Άρθρο 22

Η ισχύς του διατάγματος αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό εθνικής οικονομίας και οικονομικών αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

7. ΣΧΟΛΙΑ ΕΠΙ ΤΟΥ Π.Δ.

Με το παραπάνω Προεδρικό Διάταγμα μπορούμε να πούμε ότι αρχίζει μια νέα εποχή για την πολυπληθή τάξη των λογιστών. Η νέα αυτή νομοθετική ρύθμιση τακτοποιεί όλα τα θέματα που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος του Λογιστή - Φοροτεχνικού.

Κατ' αρχήν αναφέρεται το περιεχόμενο του επαγγέλματος των Λογιστών - Φοροτεχνών. Σύμφωνα με αυτό αυτοί μπορούν να χειρίζονται όλα ανεξαιρέτως τα λογιστικά, κοστολογικά, φορολογικά και γενικότερα οικονομικά θέματα των επιχειρήσεων. Όμως στη συνέχεια παρατηρούμε ότι γίνεται ένας διαχωρισμός μεταξύ των τεσσάρων κατηγοριών άδειας ασκήσεως επαγγέλματος, όσον αφορά το περιεχόμενο επαγγελματικής δραστηριότητας. Για παράδειγμα οι Λογιστές - Φοροτέχνες Δ' τάξεως μπορούν να συντάσσουν φορολογικές δηλώσεις και να διενεργούν λογιστικές και φοροτεχνικές εργασίες επιτηδευματιών τηρούντων βιβλίων Α' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. καθώς και β' κατηγορίας των οποίων τα ακαθάριστα έσοδα δεν υπερβαίνουν τα 25 εκ. δρχ. Ακόμη, οι κάτοχοι άδειας Γ και Β τάξεως μπορούν να διενεργούν κάθε είδους λογιστικές εργασίες και φοροτεχνικές τηρούντων βιβλία Α, Β κατηγορίας ενώ οι κάτοχοι άδειας Α' τάξεως μπορούν να διενεργούν κάθε είδους λογιστικές και φορολογικές εργασίες επιτηδευματιών ανεξάρτητου ορίου ετησίων ακαθάριστων εσόδων.

Άρα παρατηρούμε ότι έχει πια προσδιοριστεί η έκταση των δραστηριοτήτων των Λογιστών - Φοροτεχνών ανάλογα με τη μόρφωση και την εμπειρία του καθενός πάνω στο συγκεκριμένο επάγγελμα, καθώς με το Ν. 2515/1997 δεν διευκρινιζόταν το περιεχόμενο της επαγγελματικής δραστηριότητας του λογιστή - φοροτεχνικού και είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργήσει πολλές αντιδράσεις.

Στη συνέχεια ένα σημαντικό άρθρο που πρέπει να αναφέρουμε είναι το άρθρο (5) το οποίο έχει σχέση με την απόκτηση άδειας ανώτερης κατηγορίας. Ειδικότερα θα λέγαμε με βάση τον παρόντα νόμο και το Ν. 2515/1997 τακτοποιούνται και τα δικαιώματα των κατόχων αδειών ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού οποιαδήποτε τάξεως. Δηλαδή, αν επιθυμεί ένας λογιστής να αποκτήσει άδεια ανώτερης κατηγορίας πρέπει να έχει την απαιτούμενη προϋπηρεσία και να επιτύχει στις εξετάσεις κάποιων μαθημάτων, τα οποία καθορίζονται στο άρθρο 10 του παρόντα νόμου. Για παράδειγμα οι κάτοχοι άδειας ασκήσεως επαγγέλματος λογιστή - φοροτεχνικού Δ΄ τάξεως για να αποκτήσουν άδεια Γ΄ τάξεως πρέπει να ασκούν από δεκατρία (13) έως δεκαεπτά (17)έτη, ανάλογα με το απολυτήριό τους, το επάγγελμα του λογιστή - φοροτέχνη και αν επιτύχουν στις εξετάσεις των μαθημάτων της ενότητας Α του άρθρου 10. Ο ι κάτοχοι Γ΄ τάξεως για να αποκτήσουν άδεια Β΄ τάξεως πρέπει να ασκούν από πέντε (5) έως επτά (7) έτη (αν είναι μέλη του ΟΕΕ ή πτυχιούχοι σχολών ΤΕΙ αντίστοιχα) το επάγγελμα του λογιστή - φοροτεχνικού και να επιτυγχάνουν στις εξετάσεις των μαθημάτων της ενότητας Β του άρθρου 10 του Π.Δ.

Άρα από τα παραπάνω παρατηρούμε ότι αυτή η οριοθέτηση είναι αρκετά λογική και καλύπτει πολλές αμφισβητήσεις. Κατ' αρχήν στην πρώτη περίπτωση, που προαναφέραμε είναι λογικό ένας κάτοχος απολυτηρίου Γενικού Λυκείου να χρειάζεται περισσότερα έτη προϋπηρεσίας από έναν κάτοχο απολυτηρίου Επαγγελματικού Λυκείου και έναν κάτοχο απολυτηρίου ΙΕΚ, γιατί οι τελευταίοι έχουν λογιστικές γνώσεις (θεωρητικές και πρακτικές) περίπου 2 ετών.

Όποτε συγκρίνοντας τις δύο περιπτώσεις παρατηρούμε ότι έτσι καλύπτονται, τελικά, τα δικαιώματα των λογιστών - φοροτεχνικών, αφού οι αρμοδιότητες τους είναι ανάλογες με τα προσόντα που διαθέτουν.

Επίσης με αυτό το Π.Δ. αναφέρονται και μεταβατικές διατάξεις. Αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί αναφέρεται και στις χιλιάδες των Λογιστών - Φοροτεχνικών που ασκούν σήμερα νόμιμα το επάγγελμα του λογιστή, χωρίς να έχουν όμως τα απαιτούμενα από το νέο νόμο προσόντα. Συγκεκριμένα το άρθρο 21 παρ. 1,2,3 του παρόντος Π.Δ. αναφέρει ότι οι κάτοχοι απολυτηρίου Γενικού, Επαγγελματικού ή Ενιαίου Πολυκλαδικού, οι κάτοχοι πτυχίου ΙΕΚ και οι κάτοχοι προγραμμάτων ΕΛ.ΚΕ.ΠΑ που κατά τη δημοσίευση του Ν. 2515/1997 ασκούσαν επί δεκαεπτά (17), δεκαπέντε (15) και δεκατρία (13) έτη αντίστοιχα, από τη λήξη του απολυτηρίου, το επάγγελμα του βοηθού λογιστή ή έχουν στα παραπάνω έτη προϋπηρεσία σε λογιστικό - οικονομικό κλάδο του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, μπορούν να αποκτήσουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Γ' τάξεως. Επομένως, η περίπτωση αυτή, του λογιστή - φοροτέχνη τον συμφέρει γιατί πριν από το Ν. 2515/1997 δεν

υπήρχαν οι (4) τάξεις αδειών και δεν χρειάζεται να ξεκινήσει από την αρχή τα έτη προϋπηρεσίας σύμφωνα με το νόμο αυτό. Δηλαδή αν δεν υπήρχε η μεταβατική αυτή διάταξη ο λογιστής - φοροτέχνης έπρεπε, για να αποκτήσει Γ΄ τάξεως άδεια άσκησης επαγγέλματος, να συμπληρώσει (34) έτη προϋπηρεσίας.

Στην απράγραφο 4 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Εμπορίας και Διαφήμισης, Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουριστικών Επιχειρήσεων των ΤΕΙ που κατά τη δημοσίευση του Ν. 2515/1997 ασκούσαν επί δέκα (10) έτη από τη λήξη του πτυχίου τους το επάγγελμα του λογιστή, μπορούν να αποκτήσουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Β΄ τάξης. Οπότε, εδώ παρατηρούμε ότι ο λογιστής χάνει κατά κάποιο τρόπο τρία (3) έτη προϋπηρεσίας σύμφωνα με το Ν. 2515/1997 περίπτωση β και γ άδεια ασκήσεως επαγγέλματος Β΄ τάξεως αποκτάται με επτά (7) έτη άσκηση αυτού.

Ειδική περίπτωση είναι αυτή της παραγράφου (5) και (8) του παρόντος Π.Δ. αυτή αναφέρει ότι οι πτυχιούχοι του τμήματος Λογιστικής των ΤΕΙ που κατά την δημοσίευση του Ν. 2515/1997 ασκούσαν επί πέντε (5) έτη από τη λήξη του πτυχίου τους το επάγγελμα του λογιστή μπορούν να αποκτήσουν άδεια Α΄ τάξεως. Όμως στην παράγραφο (8) αναφέρεται ότι οι ίδιοι πτυχιούχοι που κατά τη δημοσίευση του παρόντος Π.Δ. ασκούσαν πέντε (5) έτη από τη λήξη του πτυχίου τους, το επάγγελμα του λογιστή, μπορούν να αποκτήσουν άδεια Β΄ τάξεως. Άρα παρατηρούμε ότι οι πτυχιούχοι του τμήματος λογιστικής ωφελούνται απ΄ αυτή τη μεταβατική διάταξη γιατί σύμφωνα με το Ν. 2515/1997 παρ. 2

περίπτωση β, γ και δ, η άδεια ασκήσεως Α΄ τάξεως αποκτάται αφού ο πτυχιούχος είχε συμπληρώσει δεκατρία (13) έτη προϋπηρεσία και σύμφωνα με το παρόν Π.Δ. και μετά από επιτυχείς εξετάσεις μαθημάτων.

Τέλος, τα μέλη του ΟΕΕ, που ασκούσαν, κατά τη δημοσίευση του Ν.2515/1997, επί πέντε (5) έτη το επάγγελμα του λογιστή - φοροτέχνη μπορούν να αποκτήσουν άδεια Α΄ τάξεως και Β΄ τάξεως να αποκτήσουν τα μέλη του ΟΕΕ που ασκούσαν κατά τη δημοσίευση του παρόντος επί (3) έτη το επάγγελμα αυτό. Οπότε και σε αυτή την περίπτωση παρατηρούμε οφείλεται για τους λογιστές της κατηγορίας αυτής γιατί σύμφωνα με το Ν. 2515/1997 και το παρόν Π.Δ., η απαιτούμενη προϋπηρεσία είναι (7) έτη και επιτυχείς εξετάσεις για άδεια Α΄ τάξεως και για άδεια Β΄ τάξεως, τρία (3) έτη.

Επομένως, με τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω κατά την προσωπική μας άποψη ο νέος αυτός νόμος είναι μια λογική λύση για να διασφαλιστούν πραγματικά τα επαγγελματικά δικαιώματα των χιλιάδων λογιστών και βοηθών που ασκούν σήμερα το επάγγελμα και ζουν από αυτό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΛΟΓΙΣΤΗΣ:

- Ο λογιστής φοροτεχνικός (σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν. 2515/97 Οκτώμβριος '97)
- Το Π.Δ. για το λογιστή φοροτεχνικό (Απρίλιος '98)
- Το Π.Δ. περί λογιστού - φοροτεχνικού (Σεπτέμβριος '98)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ:

- «Δυστυχώς πάλι χάσαμε» (Ιούλιος - Αύγουστος '97)

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ:

- Ο νόμος περί φοροτεχνικού - λογιστή (Ιούλιος '97)

ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ:

- Το επάγγελμα του λογιστή - φοροτεχνικού (Δεκέμβριος '97)

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ:

- Περί ιδρύσεως Οικονομικού Επιμελητηρίου (Δεκέμβριος '80)
- Άσκηση επαγγέλματος λογιστή - Φοροτεχνικού (Ιούλιος '97)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ